

**Kunda sadama edasiarenduse
detailplaneeringu keskkonnamõju
strateegilise hindamise aruanne**

aprill 2026

Töö nimetus: Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu
keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne

Töö number: 24001

Tellija: Viru-Nigula Vallavalitsus

KSH juhtekspert: Karl Kupits

Koostajad: Karl Kupits – KMH koostamine, all nimetamata mõjud
Hannes Tõnisson – heljumi levik, rannaprotsessid
Artto Pello – maismaataimestik, linnud, kaitseväärtuslikud
maismaaelupaigad, nahkhiired
Rauno Kalda – nahkhiired
Georg Martin – mereelustik
Tuuli Vreimann – Natura hindamine

Kontrollis: Tuuli Vreimann

Maves OÜ

Marja 4D Tallinn, registrikood 10097377

www.maves.ee e-post: maves@maves.ee

Ettevõtte on sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteemi standardi ISO 9001:2015 alusel.

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS.....	4
2	PLANEERINGU SISU JA PEAMISTE EESMÄRKIDE ISELOOMUSTUS	6
2.1	KAVANDATAV TEGEVUS JA SELLE RUUMILINE ULATUS.....	6
2.2	ALTERNATIIVID	7
2.3	KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ULATUS	8
3	PLANEERINGU SEOS MUUDE ASJAKOHADE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA	9
4	EELDATAVALT OLULISELT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS	16
4.1	PLANEERINGUALA ASUKOHT	16
4.2	MAASTIK.....	18
4.3	MÜRA	20
4.4	PINNAVESI	21
4.5	GEOLOOGIA, HÜDROGEOLOOGIA.....	22
4.6	KAITSEVÄÄRTUSED	23
4.6.1	Kaitstavad alad	23
4.6.2	Kaitstavad liigid.....	24
4.7	KULTUURIVÄÄRTUSED.....	28
4.8	TÕENÄOLINE ARENG JUHUL, KUI STRATEEGILIST PLANEERIMISDOKUMENTI ELLU EI VIIDA ...	28
5	NATURA ASJAKOHANE HINDAMINE	29
5.1	KAVANDATAVA TEGEVUSE MÕJUPIIRKONDA JÄÄVATE NATURA-ALADE ISELOOMUSTUS	29
5.1.1	Letipea loodusala	29
5.1.2	Toolse loodusala.....	31
5.2	EBASOODSATE MÕJUDE MÄÄRATLEMINE JA HINDAMINE VASTAVALT NATURA ALADE KAITSE-EESMÄRKIDELE	33
5.2.1	Letipea loodusala	34
5.2.2	Toolse loodusala.....	35
5.3	LEEVENDAVATE MEETMETE KAVANDAMINE JA NENDE TÕHUSUSE HINDAMINE	37
5.4	ALTERNATIIVSETE LAHENDUSTE ANALÜÜS.....	37
5.5	NATURA HINDAMISE TULEMUSED JA JÄRELDUS	38
6	PLANEERINGU JAKS OLULISED RAHVUSVAHELISED, EUROOPA LIIDU VÕI RIIKLIKUD KESKKONNAKAITSE EESMÄRGID JA KIRJELDUS, KUIDAS NEID EESMÄRKE JA MUID KESKKONNAKAALUTLUSI ON STRATEEGILISE PLANEERIMISDOKUMENDI KOOSTAMISEL ARVESSE VÕETUD.....	39
7	PLANEERINGU ELLUVIIMISEST LÄHTUVAD KESKKONNAPROBLEEMID JA HINNANG EELDATAVALT OLULISELE MÕJULE	44

7.1	VEEKESKKOND	44
7.1.1	Kunda jõgi.....	44
7.1.2	Narva-Kunda lahe rannikuveekogum	45
7.1.3	Põhjavesi	52
7.1.4	Üleujutused	52
7.2	VALGUS, KIIRGUS, SOOJUS, MÜRA JA VIBRATSIOON	52
7.3	MÕJU ÕHU KVALITEEDILE	52
7.4	KAITSTAV TAIMESTIK	53
7.5	KAITSTAVAD LOOMAD	55
7.5.1	Merikotkas.....	55
7.5.2	Kodukakk.....	57
7.5.3	Nahkhiirelised.....	60
7.6	KAITSTAVAD ALAD	63
7.6.1	Rand	63
7.6.2	Kunda jõe hoiuala	64
7.6.3	Toolse looduskaitseala	65
7.6.4	Letipea maastikukaitseala	65
7.7	MÕJU INIMESTE TERVISELE, VARALE JA HEAOLULE	65
7.8	KULTUURIVÄÄRTUSED	66
7.9	JÄÄTMED.....	67
7.10	KLIIMA.....	67
7.11	ÜLEVAADE PLANEERINGU ELLUVIIMISEGA EELDATAVALT KAASNEVA EBASOODSA KESKKONNAMÕJU PÕHJUSTATAVA VÕIMALIKU KAHJUSTUSE REAALSETEST HÜVITUSMEETMETEST.....	68
8	ÜLEVAADE PLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE KORRALDAMISE, AVALIKKUSE KAASAMISE KOHTA..	69
9	ÜLEVAADE RASKUSTEST, MIS ILMNESID KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE KOOSTAMISEL	70
10	PLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA OLULISE KESKKONNAMÕJU LEEVENdamISEKS JA SEIREKS KAVANDATUD MEETMETE NING MÕÕDETAVATE INDIKAATORITE KIRJELDUS.....	71
10.1	LEEVENdUSMEETMED.....	71
10.2	SEIRE	73
11	KOKKUVÕTE	75

LISAD

- Lisa 1 Keskkonnamõju strateegilise hindamise programm ja selle avaliku arutelu protokoll
- Lisa 2 Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku arutelu protokoll (lisatakse pärast avalikku arutelu)
- Lisa 3 Asutuste ja isikute ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning ülevaade nende arvestamisest või arvestamata jätmise põhjendustest (lisatakse pärast avalikustamist)
- Lisa 4 Kunda sadama laienduse mõju ümbritsevatele randadele ning töödega kaasneva heljumi leviku ulatus ning põhimõtted
- Lisa 5 Nahkhiirte eksperthinnang.

1 SISSEJUHATUS

Keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi ka KSH) on algatatud Viru-Nigula vallavolikogu [25.05.2023 otsusega nr 98](#).

Detailplaneeringu (edaspidi ka DP) eesmärk on Kunda linnas paikneva sadama laiendamine, maa- ja merealadele ehitusõiguse määramine sadamarajatistele (sh taristule) ja -hoonetele (sh laohoonetele), kruntide moodustamine ja neile kasutamise sihtotstarbe määramine, hoonestusalade määramine, ehitiste ehituslike tingimuste määramine, sadamaakvatooriumi laiendamise ulatuse määramine, tehnovõrkude ja -rajatiste võimaliku asukoha määramine, kitsenduste, servituutide ja keskkonnakaitseliste tingimuste määramine ning juurdepääsuteede võimaliku asukoha määramine.

Keskkonnamõju strateegiline hindamine on algatatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi ka KeHJS) § 6 lõike 1 punktide 16, 17, 17¹ alusel, mis käsitlevad sadama või maismaaga ühendatud kai püstitamist, kui see teenindab 1 350 tonni ületava veeväljasurvega aluseid, mere süvendamist alates pinnase mahust 10 000 m³ ning merepõhja tahkete ainete uputamist alates ainete mahust 10 000 m³.

Lähtuvalt Viru-Nigula vallavolikogu otsusele ei ole tegemist üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbe ulatusliku muutmisega. Seega kohaldub detailplaneeringu menetlus, kui detailplaneering on üldplaneeringu kohane ja viiakse läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine¹.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) aruanne on koostatud KSH programmi ja Artes Terrae töö nr 23126DP1 „Kunda sadama edasiarenduse detailplaneering“ põhjal.

Vastavalt KeHJS § 31¹ on keskkonnamõju strateegilise hindamise eesmärk arvestada keskkonnakaalutlusi strateegiliste planeerimisdokumentide koostamisel ning kehtestamisel, tagada kõrgetasemeline keskkonnakaitseline ning edendada säästvat arengut.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise osapooled on koondatud tabelisse 1.

¹ [Menetluse skeemid - Planeerimine.ee](#)

Tabel 1. Osapooled ja kontaktisikud.

Huvitatud isik	Kunda Sadam AS Juhatuse liige Daimar Truija, daimar.truija@kundasadam.ee ; 5084211
Planeeringu koostamise korraldaja	Viru-Nigula vallavalitsus vallavalitsus@viru-nigula.ee , tel 3255960, 53341270
Planeeringu koostaja	AB Artes Terrae OÜ Koostaja: Mart Hiob, PhD, mart@artes.ee , 5014767
Otsustaja	Viru-Nigula vallavalitsus
KSH ekspert	OÜ Maves Marja 4D, 10617 Tallinn Juhtekspert: Karl Kupits, karl@maves.ee , 5093437
Asjaomased asutused ja isikud	Viru-Nigula vald Transpordiamet Muinsuskaitseamet Keskkonnaamet Eesti Keskkonnaühenduste Koda – keskkonnaühenduste katusorganisatsioon Ümbritsevate katastriüksuste omanikud

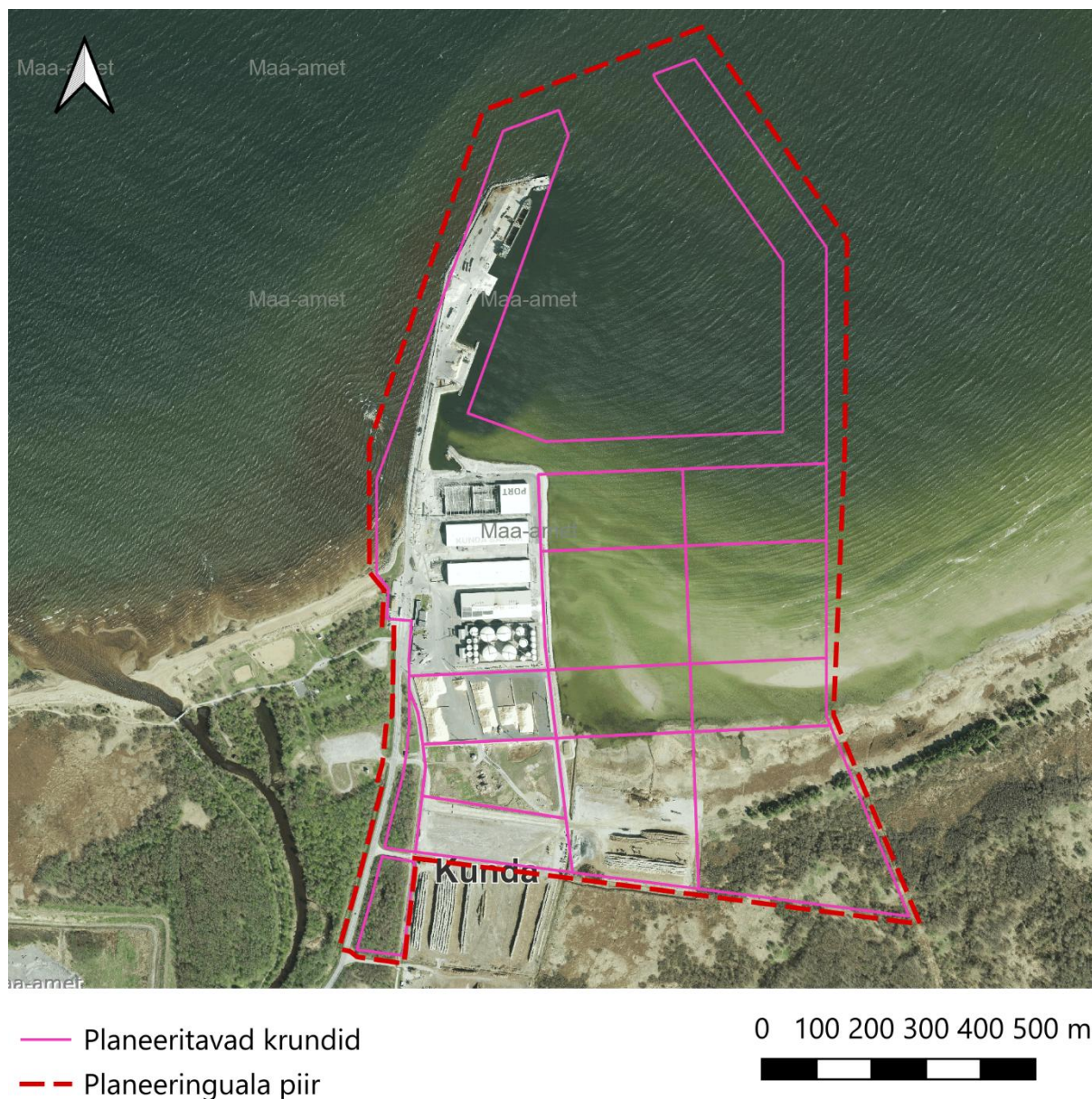
2 PLANEERINGU SISU JA PEAMISTE EESMÄRKIDE ISELOOMUSTUS

2.1 Kavandatav tegevus ja selle ruumiline ulatus

Sadama laiendamise vajadus tuleneb sadama suurenenud kaubakäibest ning vajadusest teenindada suuremate gabariitide ning kogukandevõimega laevu. Laevade teenindamiseks on vaja rekonstrueerida olemasolevaid kaubakaisid ning juurde ehitada uusi kaisid suuremate kogukandevõimega laevade teenindamiseks.

Sadam soovib valmistuda ka ro-ro laevade vastuvõtuks, mistõttu on vajalik vastava taristu rajamine.

Detailplaneeringuga kavandatakse Kunda sadama ulatuslik edasiarendamine ligikaudu 115 ha suurusel planeeringualal (Joonis 1), millest mereala moodustab umbes 67 ha. Arendus hõlmab sadama maa- ja mereala laiendamist, sadamaakvatooriumi laiendamist ja süvendamist ning olemasolevate sildumisrajatiste rekonstrueerimist ja uute kaide rajamist, et võimaldada kuni Panamax-klassi kaubalaevade vastuvõttu kogukandevõimega ligikaudu 60 000–80 000 tonni ning maksimaalsete mõõtudega kuni 230 × 33 × 11 m. Planeeringuga määratakse ehitusõigus sadamarajatistele, sealhulgas kaidele, muulidele, tehnorajatistele, laohoonetele ja lahtistele laoplatsidele, ning luuakse tingimused erinevate laevatüüpide – kauba-, ro-ro-, ro-pax-, reisi- ning eri- ja abilaevade – teenindamiseks. Lisaks kavandatakse sadama sisene taristu, juurdepääsuteed, krundisisesed teed, tehnovõrkude rajamine ja ümberkorraldamine ning kruntide moodustamine, sh osaliselt merealale rajatavate sadamakruntide kujundamine. Sadama sissesõidu (kanali) asendit ei muudeta, kuid kanalit laiendatakse ja pikendatakse ning akvatooriumit (mereala) süvendatakse. Laiendamise mahtu planeeringus ei käsitleta.

Joonis 1. Detailplaneeringuala ja planeeritavate kruntide piirid. Aluskaart: Maa-amet 2024.

2.2 Alternatiivid

Detailplaneering on koostatud arvestatud sadama vajadusi (vt pt „2.1 Kavandatav tegevus ja selle ruumiline ulatus“). Arvestades, et kavandatud on optimaalseim lahendus vajaduse rahuldamiseks (minimaalsete kuludega maksimaalne tulemus), ei olnud vajadust KMH aruande koostamisel kavandatavale tegevusele alternatiivseid detailplaneeringu lahendusi välja töötada.

Seetõttu ei teostata keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 40 lg 4 p 10 kohast alternatiivse stsenaariumi valimist.

2.3 Keskkonnamõju strateegilise hindamise ulatus

Arendajal ei ole hetkel kindlat teadmist millal käesolev DP ellu viiakse ning milliste osade kaupa. Sellises määramatuses ei näe arendaja mõistlikuna kõikide keskkonnauuringute kohest teostamist. Seetõttu jääb KSH täpsusaste strateegilisele tasandile: kirjeldab võimalikud põhimõttelised mõjud ja annab juhised keskkonnauuringuteks projekteerimise ja võimalike keskkonnalubade (nt veeluba) taotlemise etapiks. Käesoleva KSH ülesanne on selgeks teha, kas kavandatav tegevus on põhimõtteliselt teostatav ning millised on vajalikud uuringud järgmistes etappides (nt projekteerimine).

3 PLANEERINGU SEOS MUUDE ASJAKOHASTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA

Eesti mereala planeering²

Mereala planeeringus on detailplaneeringuala märgitud kui sadam ning veeliikluse ala. Planeeringualast põhjasuunda ca 5 km kaugusele jääb riigikaitse eripiirkond.

Planeeringuala ja selle lähiümbrus on märgitud kui rannapüügiala, kus keskmine kalasaak on 12,8 t/a, Samuti jäävad planeeringualale potentsiaalsed koelmualad/kalastiku jaoks tundlikud alad ning (keskmise) vetikate, (madal) karpide ja (keskmise) söödava rohevetika *Ulva intestinalis* loodusliku kasvupotentsiaaliga alad.

Süvenduspinnase regulaarseks suuremahuliseks kaadamiseks on määratud kaadamisalad, mille alla kuulub ka Kunda kaadamisala. Vastavalt mereala planeeringule tuleb üldpõhimõttena vältida kaadamist ökoloogiliselt tundlikul perioodil (nt kalade kudeajal jm), kui see on tehnilis-majanduslikult võimalik. Mereala planeering seab tingimused olemasolevatele kaadamisaladele jättes kaadamisalade kasutamise täpsemate tingimuste seadmine keskkonnavalade menetlemise etappi. Kaadamiskoha (sh sügavus), -aja (nt väljaspool kalade kudemisaegasid ja noorjärgude kriitilist perioodi) ja -tehnoloogia (nt heljumi teket ja levikut piiravad meetmed) valikul tuleb arvestada mõju mereelustikule laiemalt, ent kitsamalt tuleb arvestada mõju kaladele ja seeläbi kalandusele koos selle sotsiaal-majandusliku aspektiga.

Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+³

Lääne-Viru maakonnaplaneeringu 2030+ järgi loovad Kunda sadama geograafiline asend ning üldine seisukord ja tase soodsad eeldused sadama arenguks. Kunda sadama potentsiaal on seotud nii kauba- kui reisisadama kombineeritud arenguga, millega kaasneb sadama laiendamine ning reisiterminaali ja jahisadama rajamine.

Kunda sadama arendamine võimaldab täita maakonnaplaneeringu ruumilise arengu eesmärki - tagada Põhjakoridori (Kotka - Kunda – Rakvere – Tapa suund) kaudu parema ruumilise integreerituse Soome lahe piirkonnaga.

Lääne-Viru maakonnaplaneeringus kirjeldatakse Kunda sadama arengutingimused:

² [Eesti mereala planeering](#)

³ [Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+](#)

- kaubasadama ja ettevõtluse arenguala arendamisel tagada kohased juurdepääsuteed. Kaaluda tulevikuvõimalusi rööbastranspordi rajamiseks sadamaalani;
- reisisadama väljaarendamisel arvestada ühistranspordi ja muu reisiranspordi peatuskoha arendamise vajadusega;
- arendada Kunda sadamat kui regionaalset kauba- ja reisisadamat, mis pakub alternatiivi ning koormuse jaotust põhja-lõuna (Soome-Eesti) suunalise regulaarse kauba- ja reisijate liikluse korraldamisel.

Planeeringuala edelaserv jääb osaliselt roheline võrgustiku tugialale, tervikuna jääb ala Kunda linnalise asustusega alale. Sadamaala jääb ka planeeritavale puhkealale, mille võimalike funktsioonidena nähakse rannapuhkust, kompleksis ala vaatamisväärsuste ja matkaradadega. Kunda sadam on märgitud sadamana ning ala on määratud ettevõtluse arengualana, mille osas nähakse ette järgnevad põhimõtted:

- analüüsida Kunda linna elukeskkonda vähem häirivate sadama ning ettevõtluse arenguala juurdepääsude, samuti tulevikuvõimalusi kaupade liikumiseks sadamasse ja sadamast rööbastransporti kasutades;
- tootmissuunitlusega ettevõtluse arenguvõimaluste tagamine olemasolevate ettevõtlussuundade mitmekesistamiseks ja/või ettevõtlusklastri tekkeks, sealhulgas olemasoleva ettevõtluse baasil (tsemenditehasest sõltumatute ettevõtete või klastrite arendamine);
- raudtee väljaehitamine Kunda sadamani transiitvedude arendamiseks;
- reisisadama väljaarendamine, arvestades ühistranspordi peatuskoha arendamise vajadusega;
- ajaloolise tööstuspärandi säilitamine ja eksponeerimine, ajalooliste tööstushoonete kasutamine uutes kasutusfunktsioonides;
- arvestada Kunda sadama arengutega rahvusvahelise, regulaarse reisilaevaühenduse loomise osas.

Käesoleva detailplaneeringu elluviimine toetab Lääne-Viru maakonnaplaneeringus toodud eesmäärke sadama arendamiseks reisi- ja kaubasadamaks.

Koostatav Viru-Nigula üldplaneering⁴

Kunda sadama maakasutuse juhtotstarve on üldplaneeringus märgitud kui sadama ala, Kunda sadama arenguala ja detailplaneeringu kohustusega ala. Nagu ka maakonnaplaneeringus, jääb planeeringuala edelanurk rohevõrgustiku alale. Koostatavas üldplaneeringus on tehtud ettepanek Kunda jõge ümbritseva roheline võrgustiku pindala vähendamiseks selliselt, et roheline võrgustik ulatub ainult

⁴ [Üldplaneering | Viru-Nigula vald](#)

planeeritava krundi pos 14 edelapiiri äärde. Koostatava üldplaneeringu kohaselt asub detailplaneeringu edelanurgas kõrgendatud avaliku huviga ala, millel on kohaliku kogukonna jaoks oluline kõrge rekreatiivne väärtus (Joonis 2).

Joonis 2 Väljavõte koostatavast üldplaneeringust.

Üldplaneeringu seletuskirja järgi on Kunda sadam Lääne-Viru maakonna suurim tänapäeva nõuetele vastav kaubasadam ning selle hea geograafiline asend, üldine seisukord ja tase loovad soodsad eeldused sadama arenguks. Kunda sadama

potentsiaal on seotud kaubasadama ja reisijateveo kombineeritud arenguga, millega kaasneb sadama laiendamine ning reisiterminali ja jahisadama rajamine. Üldplaneeringuga nähakse ette sadama ja Kunda linna keskuse ühendamine, sh raudtee rajamine ja maantee pikendamine linna idaosas üle klindiastringu sadama arendusalani. Käesoleva detailplaneeringuga nähakse ette vaid sadama-ala laiendamine.

Üldplaneering näeb ette järgnevad tingimused sadamate arendamiseks:

tingimus

tingimuse täitmine

Üldplaneeringuga on määratud sadamate arendamiseks vajalik maa-ala, kus tuleb teiste tegevuste kavandamisel arvestada sadama laiendamise võimalusega

Arvestatakse, DP eesmärk on sadama ala arendamine

Kunda sadama arendusala on määratud Kunda sadama laiendamise perspektiivi väljaselgitamiseks läbi detailplaneeringu menetluse koos keskkonnamõjude hindamisega, et täpselt välja selgitada sadama laienemise võimalik ulatus ning alade kasutusfunktsioonid. Mõjude hindamise käigus tuleb läbi viia Natura eelhindamine, mille tulemusena selgub Natura asjakohase hindamise läbiviimise vajadus

Käesoleva KHS koostamine ühes Natura asjakohase hindamisega (peatükk 5) täidab tingimust

Üldplaneeringuga on ette nähtud vajadus tagada sadamatele juurdepääsud (sh raudteetranspordi ja Kunda linna ümbersõidu näol). Juurdepääsude täpne asukoht määratakse järgmiste planeeringute ja/või projekteerimistingimustega. Võimaliku reisijateveo (nt Kunda) väljaarendamisel arvestada ühistranspordi ühendustega

Kõik veod on plaanitud olemasolevat Uus-Sadama teed (3451001) kaudu.

tingimus

tingimuse täitmine

Sadamate ja väikesadamate kavandamisel ja arendamisel tuleb tagada, et sadamateenuste pakkumisel oleks tagatud keskkonnakaitse nõuete täitmine (jäätmekäitlus ja reostustõrje sadamas)

Käesoleva KSH koosseisus (peatükk 7) antakse nendest teemadest ülevaade

Kui kallasrajal liikumine ei ole sadama territooriumil võimalik, siis peab sadama ala ümber jalgsi liikumine olema tagatud võimalikult sadama territooriumi lähedalt

Vastavalt DP-le mere kaldale ette nähtud kallasrada on kavas sadama territooriumist mööda viia piki sadamaala idapiiri, seejärel meremärgi sihti mööda või kavandatava uue lõunapoolse juurdepääsu koridoris Lontova teeni, mööda Lontova teed ning seejärel tagasi mere äärde kas piki Sadama teed ning ülalpool mainitud kergliiklusteed või kaugemalt läänesuunast piki Kunda jõe kallast..

Rannikuala potentsiaali realiseerimiseks on oluline taastada ja korrastada olemasolevad lautrikohad

Ei ole asjakohane

Väikesadamad rajada looduslikult sobivatesse kohtadesse, sobiva sügavusega merealale ja arvestades majanduslikku jätkusuutlikkust ning ohutust, et vältida ebaproportsionaalselt suurt keskkonnamõju ning kulutusi süvendamisele, kaitsele lainetuse eest jms

Ei ole asjakohane

Väikesadamatesse integreerida võimalikult lai tegevuste baas (nt merrepääste, mereturism, sadamate kasutamine kalasadamatena ka harrastuskaluritele, sukeldujatele, purjelauduritele)

Ei ole asjakohane

tingimus

tingimuse täitmine

Väikesadamate arendamise projektide osana kajastada juurdepääsude rajamist, vajadusel olemasolevate teede rekonstrueerimist ja tolmuwabaks muutmist. Koostöös kohaliku kogukonnaga mõelda läbi parkimiskohtade, jäätmekäitlussüsteemi ja WC-de kasutusvõimalused

Tegevuste kavandamisel navigatsioonimärkide (sh tulepaakide ja tuletorni) lähipiirkonnas tuleb tagada nende töövõime säilimine. Ei hinnata KSH käigus.

Kunda linna üldplaneering⁵

Kunda linna üldplaneeringu järgi on Kunda sadam määratletud kui sadama ja rannaehituse ala ning sellest idasse jääv mereala Kunda sadama arendusalana, sadamast lõunasse jääv käesoleva DP-ga haaratud maismaaosa tootmismaana ning osaliselt ka elamumaa ja parkalalaga.

Üldplaneeringu järgi on Kunda linna majanduse edasine areng seotud eelkõige sadama ja selle lähedal asuvate sihtotstarbeliste tööstusmaa ja laohoonete maa-alade arenguga.

Kunda sadama arendusala nähakse Kunda linna üldplaneeringu järgi kui ala, millel on võimalik korraldada nii sadama laiendust koos rannateenistustega kui ka ladustamist.

Kunda sadama lõunaosa detailplaneering⁶

Kunda sadama lõunaosa detailplaneeringu eesmärk oli kavandada tootmisotstarbelise maaüksuse moodustamine jätkuvalt riigi omandisse kuuluval maal, kus koos Roostiku kinnistu territooriumiga (90301:001:0593) nähakse ette 2-4 uue sadamaterminali rajamine, millega on kavandatud lahtiste või kaetud üldkaupade ladude väljaehitamine. Planeeringuga kavandati sadama lõunaküljel paikneva ning ribana käsitletava ala liitmist olemasoleva Sadama või Roostiku katastriüksusega ning sadamaterminalide

⁵ [Üldplaneering | Viru-Nigula vald](#)

⁶ <https://geoportaal.maaamet.ee/digiarhiiv/url/dokumendid?logo=1&planeering=17482>

rajamiseks ranna ja kalda ehituskeelu vähendamise taotlemist. Praeguseks on ribana käsitletav ala liidetud Roostiku katastriüksusega. Ehituskeelu vähendamise osas info puudub.

Viru-Nigula valla arengukava 2025-2030⁷

Viru-Nigula arengukava üheks eesmärgiks on atraktiivne ettevõtluskeskkond ja tulemuslikud ettevõtlust toetavad meetmed. Selle saavutamiseks vajalike tegevustena on välja toodud järgnevad tegevused, mis seostuvad Kunda sadamaga:

- sadamaalade (Kunda, Mahu, Aseri) arendamine ja nende baasilt ettevõtluskeskkonna mitmekesistamiseks eelduste loomine. Valla sidususe suurendamine Virumaa ja teiste Soome lahe piirkondadega;
- Kunda sadamast regulaarse laevaühenduse loomine Soome sadamatega (Kotka/Loviisa);
- raudtee rajamine Kunda sadamani.

Eesmärgi „Atraktiivne külastuste sihtkoht, korraldatud loodus- ja tervisepuhkus“ saavutamise üheks tegevussuunaks on Soome lahe väikesadamate võrgustiku arendamises osalemine: Kunda, Mahu, Aseri, Mahu sadama rekonstrueerimine ja Kunda jahisadama ehitamine. Samuti veesõidukitele veeskamisvõimaluste loomine Aseris, Kalvis, Mahus, Letipeal ja Kundas.

⁷ [Viru-Nigula valla arengukava | Viru-Nigula vald](#)

4 EELDATAVAOLT OLULISELT MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS

4.1 Planeeringuala asukoht

Planeeringuala asub Lääne-Virumaal Viru-Nigula vallas Kunda linnas (Joonis 3). Alal asub töötav Kunda sadam. Planeeringuala moodustavad tootmis-, transpordi- ja elamumaa sihtotstarbega katastriüksused. Elamumaa sihtotstarbega katastriüksustel aadressidega Sadama tn 1, 2, 3 ja 4 Maa- ja Ruumiameti ortofotode ega aadressiandmete kaardirakenduse järgi neil aga elamuid ei asu.

Joonis 3. Planeeringuala asukoht. Aluskaart: Maa-amet 2024.

Kasutusel olev sadam saab vastu võtta laevu kogukandevõimega u 10 000 tonni ja suurimate mõõtudega 150 x 30 x 8,6 m (pikkus x laius x süvis). Sadamas võetakse olemasolevatel kaidel vastu muuhulgas puistlasti-, segalasti-, kala-, erilasti-, vedellastilaevu (tankerid). Peale laohoonete on sadamas administratiivhoone ja tehnoeskuse hoone ning sadamas asub vedellasti terminal. Planeeringuala on varustatud elektri- ja sideliinidega. Veevarustus ja kanalisatsioon on lokaalsed.

Juurdepääs planeeringualale on lõuna suunast Uus-Sadama teelt ning Sadama teelt (mitte veokitele).

Kunda Sadama AS omab mitmeid keskkonnalubasid keskkonnakasutuseks Kunda sadamas (Tabel 2).

Tabel 2. Kunda Sadamas olevad keskkonnaload. Andmed: KOTKAS 15.02.2026.

LUBA NR	KEHTIV KUNI	LOA OMANIK	LOAGA LUBATUD TEGEVUS
KL-518848	08.05.2028	Kunda Sadam AS	Laoplatši rajamine 90301:001:0106 (Lodu) ja 90301:001:0593 (Roostiku) katastriüksustele
KL-509480	01.12.2035	Kunda Sadam AS	Laoplatši ja uue sissesõidutee rajamine 90301:001:0590 (Sadama tee 16) , 90301:001:0591 (Idakalda tee L1) ja 90301:001:0592 (Sadama tee 14a) katastriüksustel
L.VV/328935	30.03.2027	Kunda Sadam AS	Vee erikasutus, Kunda sadama süvendamine, kaadamine ja veekogusse tahkete ainete paigutamine.
L.VV/328900	Tähtajatu	Kunda Sadam AS	Ohtlike ainete ja tuulega lenduvate puistekaupade lastimine ja lossimine Kunda sadamas mahus ca 2 390 000 t aastas.
L.VV/324984	Tähtajatu	Kunda Sadam AS	Heitvee ja sadamevee juhtimine suublasse
L.ÕV.LV-184260	Tähtajatu	Wibax Tank AS	Vee erikasutus (Baltic Tank AS vedellasti terminal); Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku (Baltic Tank AS vedellasti terminal);

Planeeringuala külgneb läänes üldkasutatava maa sihtotstarbega katastriüksusega, millel asub Kunda rand ning ärimaa ja maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusega. Lõuna- ja läänesuunas piirneb planeeringuala tootmismaa sihtotstarbega katastriüksusega. Lõunas asuvad Sadama tee 14, Sadama tee 4 ja

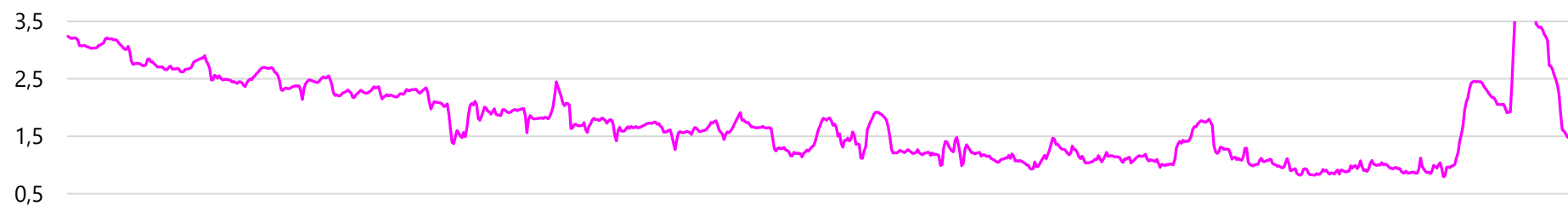
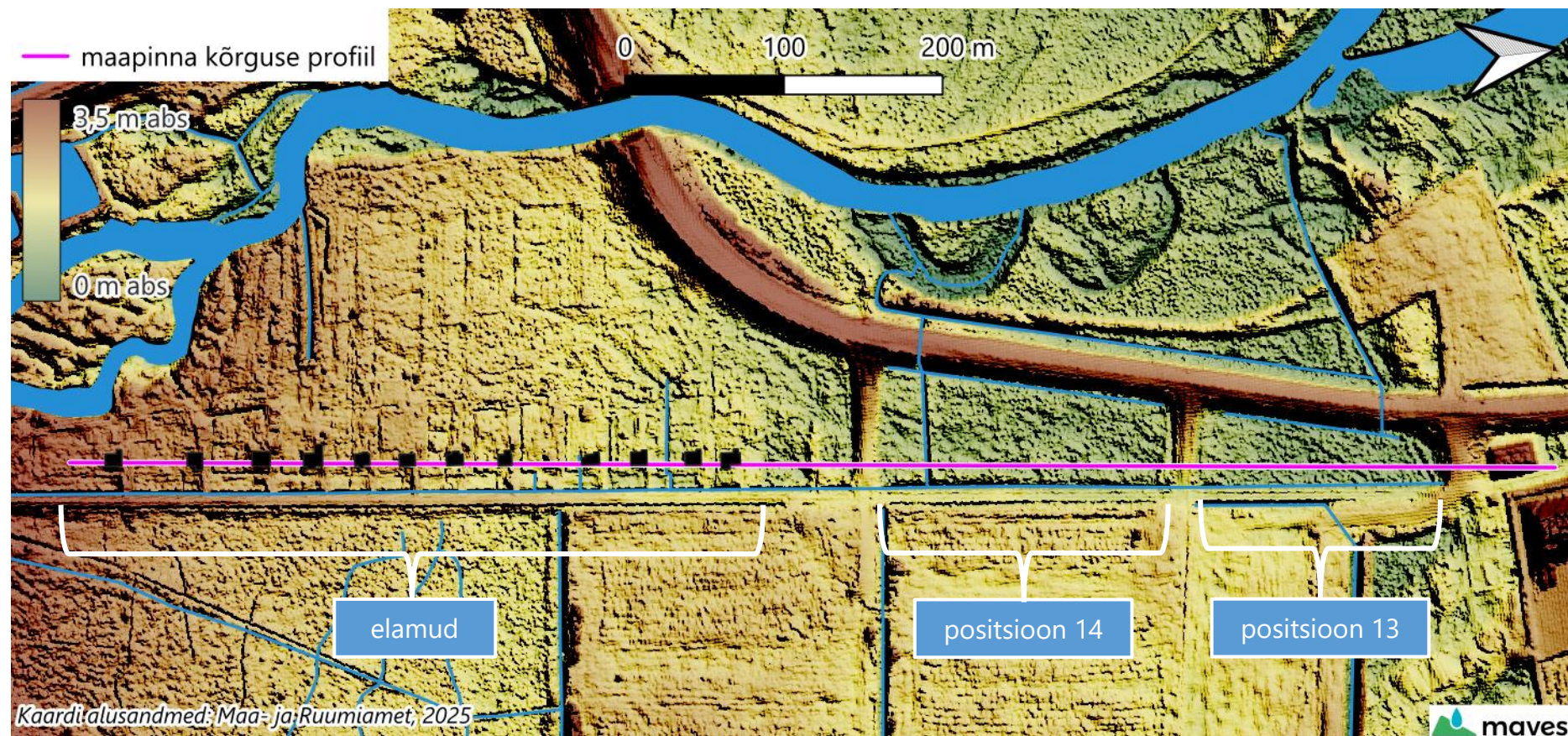
Sadama tee 4a katastriüksused on kasutusel laoplatsidena. Lähimad elamud jäävad 270 m kaugusele Sadama tee äärde.

4.2 Maastik

Inimest mõjutava keskkonna osas on olulisemad positsioonid 13 ja 14. Ülejäänud planeeringuala maastikku käsitletakse looduskaitset puudutavates peatükkides vastavalt vajadusele.

DP positsioonide 13 ja 14 alal on praegu mets. Positsioonist 14 lõunasse, Sadama tee äärde jäävad elamud. Reljeefis on elamualad positsioonidest 14 ja 13 kõrgemal. Maapind langeb mere suunas (Joonis 4).

Sademevesi, mis ei imbu pinnasesse kogutakse Sadama teega paralleelselt kulgevasse kraavi. Kraav kulgeb positsioonile 14, kust vesi juhitakse Uus-Sadama tee alt läbi Kunda jõkke.

Joonis 4 Sadamast lõunasse jääva maapinna reljeef

4.3 Mürä

Kunda linnale on koostatud välisõhu mürakaart⁸. Seletuskirjas on toodud järgmised järeldused:

Peamisteks Kunda linna välisõhus leviva müra probleemkohtadeks võib lugeda kõrget liiklusrasvuse taset raskeliikluse kasutatavate teede ääres asukohtades, kus elu- või muud müraallikud hooneid paiknevad tee vahetus läheduses. Teiseks probleemkohaks on, tulenevalt linnas paiknevate tööstusettevõtete, puiduterminalide ja sadama töörežiimist, öine tööstusmüra tase.

Mürasituatsiooni on võimalik muuta ja parandada nii linna arengusuundumisi tervikuna mõjutavate planeeringuprotsesside näol kui erinevate üksikprojektide kavandamisel.

Müra mõju leevendamiseks on koostatud müra vähendamise tegevuskava⁹. Sadamat puudutavas osas on toodud järgmised meetmed:

1. Öise laadimistegevuse piiramine: Laadimistegevuse puhul otsustasandajate kasutamise vältimine tööpäeviti öhtusel ja öisel ajal ning puhkepäevadel kogu päeva.
2. Palgiriitade hoidmine: Puiduterminali lähimate elamute poolsele piirile palgiriitade hoidmine võimalikult regulaarselt, mis toimivad müraallikena.
3. Müraallikud: Vajadusel lokaalsed müraallikud või tootmist ümbritsevad müraallikud.
4. Kunda sadamale lähimate elamualade ostmise: Kunda sadamale lähimate müraallikute elamualade ostmise ja nende muutmise tootmisaladeks.
5. Tehnoloogia ja töökorralduse muutmise: Kasutatava tehnoloogia valik või muutmise ja tegevuse ajaline piiramine, et vähendada müraemissioone.

Alla joonitud meetmed on juba rakendatud.

⁸ [Lind, S., Antons, P., Beikulis, O., Saidla, M.-E., Puusepp, K. 2018. Kunda linna välisõhu mürakaart. Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ](#)

⁹ [Lind, S., Antons, P., Saks, A. 2020. Kunda linna müra vähendamise tegevuskava. Estonian, Latvian & Lithuanian Environment OÜ](#)

4.4 Pinnavesi

Kunda sadam ja Kunda kaadamisala asuvad Kunda lahes. Kunda laht kuulub rannikuveekogumi Narva-Kunda lahe rannikuvesi (EE_1) koosseisu. Kogumi koondseisund 2024. aasta kogumite vahetlangu¹⁰ järgi oli halb. Kogumi keemiline seisund on hinnatud halvaks ja ökoloogiline seisund kesiseks. Keemilise seisundi halva põhjusena on välja toodud Hg kalas ja benso(g,h,i)perüleen vees (MAC) ning varasemalt on probleemiks olnud TBT settes. Kesise ökoloogilise seisundi põhjusena on välja toodud eutrofeerumine ja looduslik põhjus. Ökoloogilise seisundi mitte head elemendid 2022. aasta seire andmete järgi olid MAFÜ, näitaja Chl a, põisadru sügavuslevik, mitmeaastaste liikide %, P-üld (seireaasta keskmine) ja Secchi.

Planeeringualast läänes voolab Kunda jõgi, Kunda_3 kogum (1072900_3), mille koondseisund 2024. aasta vahetlangu järgi oli halb, seda halva keemilise ja kesise ökoloogilise seisundi tõttu. Halva keemilise seisundi põhjuseks on benso(a)püreeni sisaldus vees, bromodifenüüleetrite summa ja Hg elustikus. Ökoloogilise kesise seisundiklassi põhjuseks on paisud (IMG Energy paisud, Kunda mõisa pais).

Kunda jõgi kuulub kogu ulatuses lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse¹¹.

Vastavalt [Maa- ja Ruumiameti üleujutuslalde kaardirakendusele](#) asub detailplaneeringuala maismaaosa ranniku üleujutusala riskipiirkonnas. Esinemistõenäosusega üks kord 10 aasta jooksul on üleujutuse absoluutkõrguseks märgitud DP alal 1,57 m ning esinemistõenäosusega kord 1 000 aasta jooksul 2,14 m.

Vastavalt Kunda linna üldplaneeringule¹² on detailplaneeringuala määratletud sadama ja sadama arendusalana. Veeseaduse § 118 lg 5 punkti 1 järgi Kunda sadamal veekaitsevööndit ei ole. Looduskaitseaduse § 38 lg 5 p 2 alusel ei laiene ranna ehituskeeld sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele.

Keskkonnaamet on seisukohal¹³, et LKS § 38 lg 5 p 2 nimetatud sadamaehitisteks on sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised, millele võib tagasihoidlikus mahus lisanduda ka sadama toimimist toetavaid funktsioone (toitlustus,

¹⁰ [Eek, L., Kovtun-Kante, A., 2025. Eesti pinnaveekogumite seisundi 2024. aasta ajakohastatud vahetlangu. Keskkonnaagentuur](#)

¹¹ [Keskkonnaministri 15.06.2004 määrus nr 73. Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu](#)

¹² [Üldplaneering | Viru-Nigula vald](#)

¹³ Keskkonnaameti [13.02.2025 kiri nr 6-2/25/818-2](#)

esmatarbekauba müük, jms merelt tulijaile) või ehitisi. Muude sadama territooriumile või lähiümbrusesse kavandatavate ehitiste ehitamine eeldab ehituskeeluvööndi vähendamist.

Sadama ja sadamaehitise definitsioon on antud sadamaseaduses (edaspidi ka SadS), mille § 2 lg 1 kohaselt on sadam veesõidukite sildumiseks kohandatud ja sadamateenuse osutamiseks kasutatav maa- ja veeala ning seal asuvad sadama sihtotstarbeliseks kasutamiseks vajalikud ehitised. Sadamateenusteks on SadS § 3 lg 1 alusel järgmised sadamas teostatavad tegevused: veesõiduki sildumise võimaldamine, veesõiduki lastimine ja lossimine, reisijate laevale mineku ja laevalt tuleku korraldamine, veeliikluse korraldamine akvatooriumil ja sissesõiduteel, veesõidukite pukseerimine ja jäämurdmine akvatooriumil, veesõiduki punkerdamine ning laevajäätmete vastuvõtmine.

4.5 Geoloogia, hüdrogeoloogia

Vastavalt Maa- ja Ruumiameti maardlate rakendusele jääb detailplaneeringu alale Kunda lahe liivalasundi leviala. See on geoloogilise kaardistamise või maavarade otsingu käigus väljaeraldatud liivalasundi ala, mis ei ole registreeritud maavarade registris ja mille kvaliteet ja kvantiteet lubab eeldada maavaravaru olemasolu.

Planeeringualale maardlaid ei jää. Lähim maardla on Kunda savimaardla, mille 1. plokile on väljastatud keskkonnaluba nr [KMIN-065](#).

Akvatooriumis lamab sette- (saviliivmuda) ja täitepinnase (killustik) all aluspõhja esimene kiht - sinisavi. Sinisavi pealispind jääb absoluutkõrgusele -11 m.¹⁴ Tegemist on süvendatud alaga. Aluspõhja pealispinna looduslik kõrgus jääb vahemikku 0 m abs (rannajoonel) kuni -10 m abs (akvatooriumi põhjapiiril). Sinisavi paksus on mitukümmend meetrit.

Sinisavi on veepide. Maismaal selle peal lasuvas kvaternaari kihis (mõne meetri paksune) määrab põhjaveetasel ilmselt mereveetase.

Eesti Looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel jääb puurkaevu (registrikood [PRK0002756](#)) asukoha aadressiga Sadama tn 6, Kunda linn, sanitaarkaitseala (50 m) osaliselt planeeringualale.

¹⁴ Helm, A. 2000. Kunda sadama kain nr 4 ehitus. L-elementide süvendi geoloogiline uurimine. Rakendusgeodeesia ja Ehitusgeoloogia Inseneribüroo OÜ.

4.6 Kaitseväärtused

Antud peatükis käsitletakse EELIS andmebaasi kantud kaitsealuste liikide kasvukohti ja elupaiku. Sadama akvatooriumis ega laevade sissesõiduteel EELIS andmebaasi järgi kaitsealuste liikide kasvukohti ega elupaiku ei ole ning need ei kattu ka ühegi kaitsealaga.

4.6.1 Kaitstavad alad

Planeeringualast 1 km kaugusele jäävad (Joonis 5):

- **Kunda jõe hoiuala** ([KLO2000063](#)). Kaitse-eesmärk¹⁵ on elupaigatüübi jõgede ja ojade (3260) kaitse ning hariliku võldase (*Cottus gobio*), hariliku hingi (*Cobitis taenia*), lõhe (*Salmo salar*) ja paksukojalise jõekarbi (*Unio crassus*) elupaikade kaitse.
- **Kunda merikotka püsielupaik** (KLO3001739).

Planeeringualast 2 km raadiusesse jäävad järgnevad kaitsealad (Joonis 5):

- **Toolse looduskaitseala** ([KLO1000180](#)). Kaitse-eesmärk¹⁶ on:
 - Kirde-Eestis ainulaadse soovikutammiku, väärtuslike metsakoosluste, merelinnustikule olulise puhke- ja toitumisala ning kaitsealuste liikide kaitse;
 - EÜ nõukogu direktiivis 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta nimetatud rändlinnuliikide - soopardi ehk pahlsaba-pardi (*Anas acuta*), rääkspardi (*Anas strepera*), suur-laukhane (*Anser albifrons*), hallhane ehk roohane (*Anser anser*), rabahane (*Anser fabalis*), kühmnokk-luige (*Cygnus olor*) kaitse;
 - EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - väikesaarte ning laidude (1620), jõgede ja ojade (3260), vanade loodusmetsade (9010*), rusukallete ja jäärakute metsade (pangametsade) (9180*) ning II lisa liigi vasakkeermese pisiteo (*Vertigo angustior*) elupaiga kaitse.
- **Letipea maastikukaitseala** ([KLO1000516](#)). Kaitse-eesmärgid¹⁷ on:
 - Põhja-Eesti rannikule iseloomulikud maastikud ja rannaniidukooslused, olulised lindude rändepeatus- ja pesitsuspaigad ning kaitsealused liigid;
 - Elupaigatüübid veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160), vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*);

¹⁵ [Vabariigi Valitsuse 15.09.2005 määrus nr 237 Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne-Viru maakonnas](#)

¹⁶ [Vabariigi Valitsuse 06.06.2005 määrus nr 117. Toolse looduskaitseala kaitse-eeskiri.](#)

¹⁷ [Vabariigi Valitsuse 14.12.2017 määrus nr 180 „Letipea maastikukaitseala kaitse-eeskiri“](#)

- kaitstavad looduse üksikobjektid Ehalkivi (KLO4000487) ja Tagaküla Suurkivi (KLO4000488).

Natura alasid on käsitletud peatükis 5 „Natura asjakohane hindamine”.

**SEE JOONIS SISALDAB INFOT KAITSEALUSTE LIIKIDE KOHTA, MIS EI
KUULU AVALIKUSTAMISELE VASTAVALT LKS §53 LG1**

Joonis 5. Piirkonnas asuvad kaitsealad, hoiualad ja püsielupaigad. Aluskaart: Maaamet 2024, andmed EELIS.

4.6.2 Kaitstavad liigid

Planeeringualast 465 meetri kaugusele jääb I kategooria kaitsealuse linnu merikotka (*Haliaeetus albicilla*) leiukoht (KLO9127695) ja püsielupaik (KLO3001739).

Kunda jõe (VEE1072900) suudmes on järgmiste liikide elupaigad:

eestikeelne nimi	ladinakeelne nimi	KKR kood	kaitsekategooria
paksukojaline jõekarp	<i>Unio crassus</i>	KLO9201755	II
euroopa harjus	<i>Thymallus thymallus</i>	KLO9102042	III
hink	<i>Cobitis taenia</i>	KLO9102613	III
võldas	<i>Cottus gobio</i>	KLO9120947 KLO9102614	III

Kunda jõe (VEE1072900) kallastel on järgmiste liikide elupaigad:

eestikeelne nimi	ladinakeelne nimi	KKR kood	kaitsekategooria	kaugus DP alast m
veelendlane	<i>Myotis daubentonii</i>	KLO9124249	II	175
pargi-nahkhiir	<i>Pipistrellus nathusii</i>	KLO9124225	II	375
kääbus-nahkhiir	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	KLO9113022	II	615
veelendlane	<i>Myotis daubentonii</i>	KLO9113008	II	615
põhja-nahkhiir	<i>Eptesicus nilssonii</i>	KLO9112986	II	615
pargi-nahkhiir	<i>Pipistrellus nathusii</i>	KLO9113019	II	615

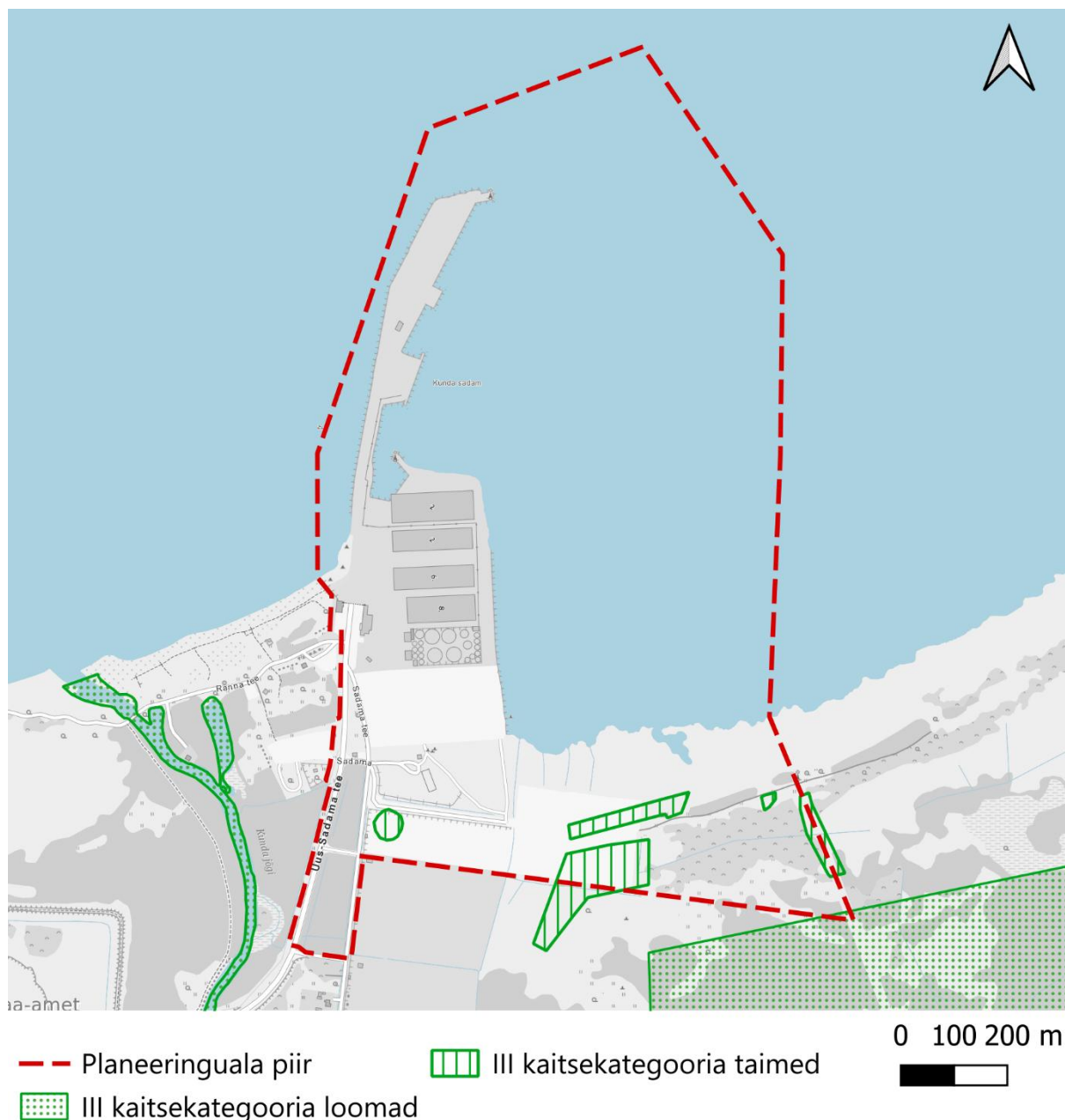
Planeeringuala lõunaossa jääb III kategooria kaitsealuse taime kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*) viis kasvukohta (KLO9335130, KLO9335129, KLO9335128, KLO9335126, KLO9335127). Planeeringuala kagunurka, osaliselt alale jääb III kategooria kaitsealuse linu kodukakk (*Strix aluco*) elupaik (KLO9128564).

Esimese ja teise kaitsekategooria liikide elupaikade asukohad on toodud alloleval joonisel (Joonis 6).

**SEE JOONIS SISALDAB INFOT KAITSEALUSTE LIIKIDE KOHTA, MIS EI
KUULU AVALIKUSTAMISELE VASTAVALT LKS §53 LG1**

Joonis 6. Planeeringualal ja selle läheduses olevad I ja II kategooria kaitsealuste liikide elupaigad. Aluskaart Maa-amet 2024, andmed EELIS 2024.

Keskkonnaregistri kohaselt leidub planeeringualal III kaitsekategooria liike. Info pärineb aastast 2014. Keskkonnaregistri kohane info on toodud alloleval joonisel (Joonis 7). Selle aja jooksul on sadama ala laiendatud ka kaitstavate liikide kohale, mistõttu neid seal ei eksisteeri.

Joonis 7. Planeeringualal ja selle läheduses olevad III kategooria kaitsealuste liikide kasvukohad ja elupaigad vastavalt EELIS andmetele.. Aluskaart: Maa-amet 2024, andmed EELIS.

Aastal 2023 viidi läbi inventuur¹⁸. Selleks ajaks oli sadam juba laienenud. Inventuuriga leiti üksnes laiendatud ala idapoolsel küljel kolm kahkjaspunase sõrmkäpa isendit. Neid ei peetud elujõulisteks elupaikadeks. Uuringus järeldati, et lisaks sadama laienemisest põhjustatud muutusele on piirkonna elupaik ka looduslikus muutumise protsessis. Põhjuseks peetakse tsemenditolmu mõju lakkamist (muutis peamiselt pinnase pH-d).

¹⁸ Eha, K., 2023. Kunda sadama teatava osa rohttaimestiku inventuur. Pihamaa OÜ

Käesoleva DP realiseerimise ajaks võib olla välja kujunenud ka praegusega võrreldes teine elupaik.

4.7 Kultuuriväärtused

Vastavalt [Maa- ja Ruumiameti kohapärimuse kaardirakendusele](#) asub planeeringualal ehitismälestis Kunda tule torn (15700) ning enam kui 500 m kaugusele detailplaneeringu alast kaks hävinud pärandkultuuriobjekti Lontova poolmõis (903:MOA:003) ja Tellisetehas (903:SAT:001).

Detailplaneeringu ja KSH algatamise otsuse järgi asub Kunda sadamast idas väljaspool planeeringuala asuvad meres ([koordinaatidel 6601145.79, 645008.21 ja 6601038.59, 645304.83](#)) kaks laevajäänust, mida ei ole seni uuritud ja mis hinnanguliselt pärinevad 19. sajandist.

4.8 Tõenäoline areng juhul, kui strateegilist planeerimisdokumenti ellu ei viida

Planeeringu mitte ellu viimisel looduskeskkonnas olulisi muutusi ette näha ei ole.

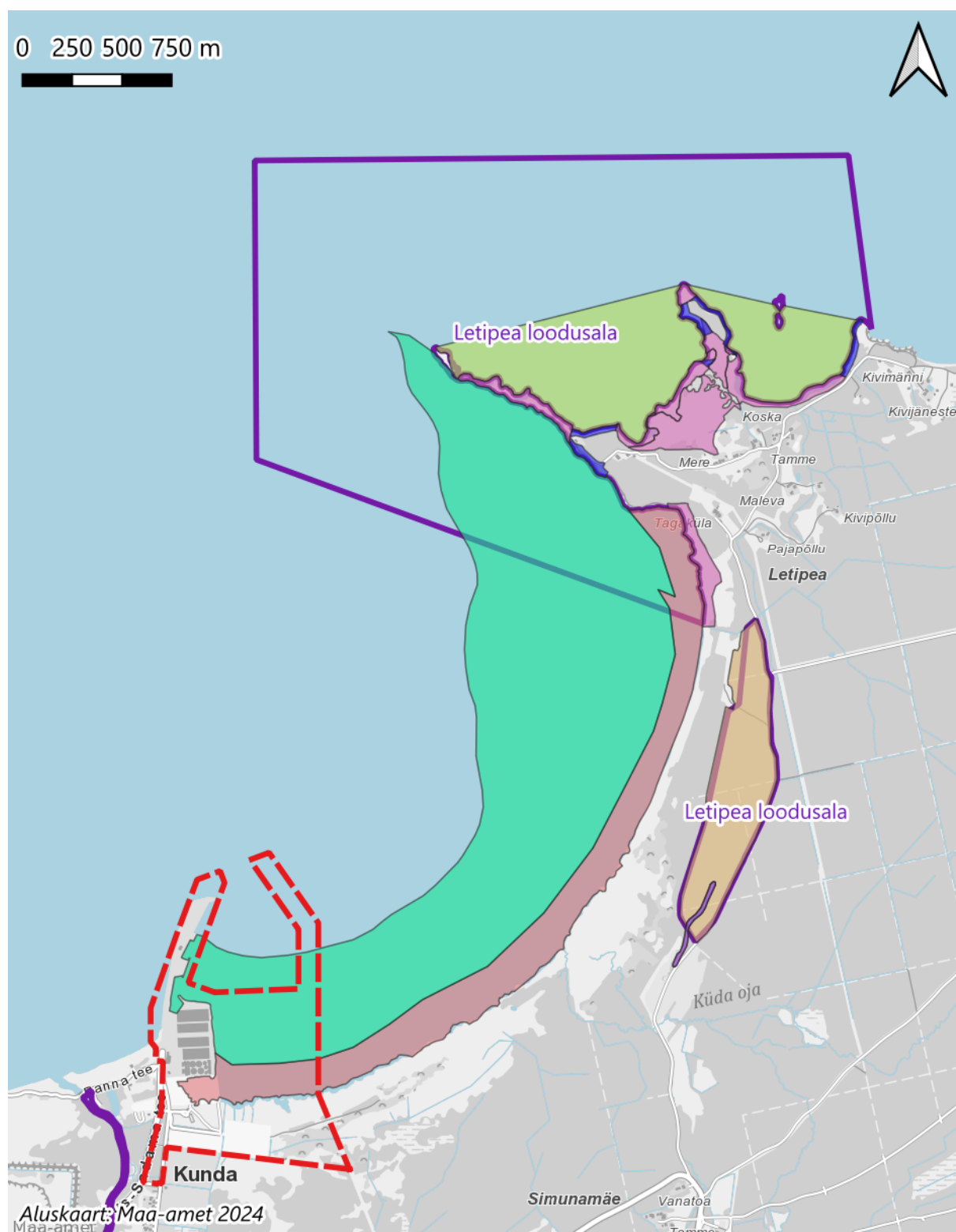
5 NATURA ASJAKOHANE HINDAMINE

Kavandatavat tegevust on kirjeldatud peatükis 2 „Planeeringu sisu ja peamiste eesmärkide iseloomustus”.

5.1 Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura-alade iseloomustus

5.1.1 Letipea loodusala

Letipea loodusala ([RAH0000652](#)) maismaaosa asub planeeringualast 1,7 km ja mereosa 1,8 km kaugusel (Joonis 8). Letipea loodusala kaitse-eesmärkideks on: I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), laiad madalad lähed (1160), metsastunud luited (2180) ja luidetevahelised niisked nõod (2190), vanad loodusmetsad (*9010) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).

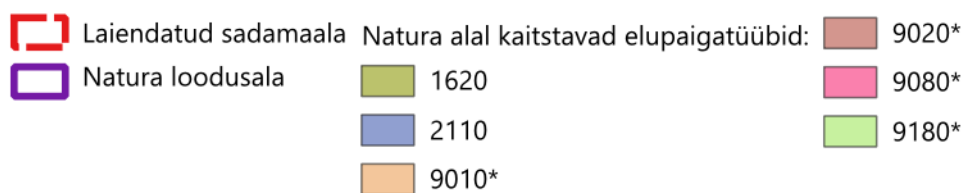
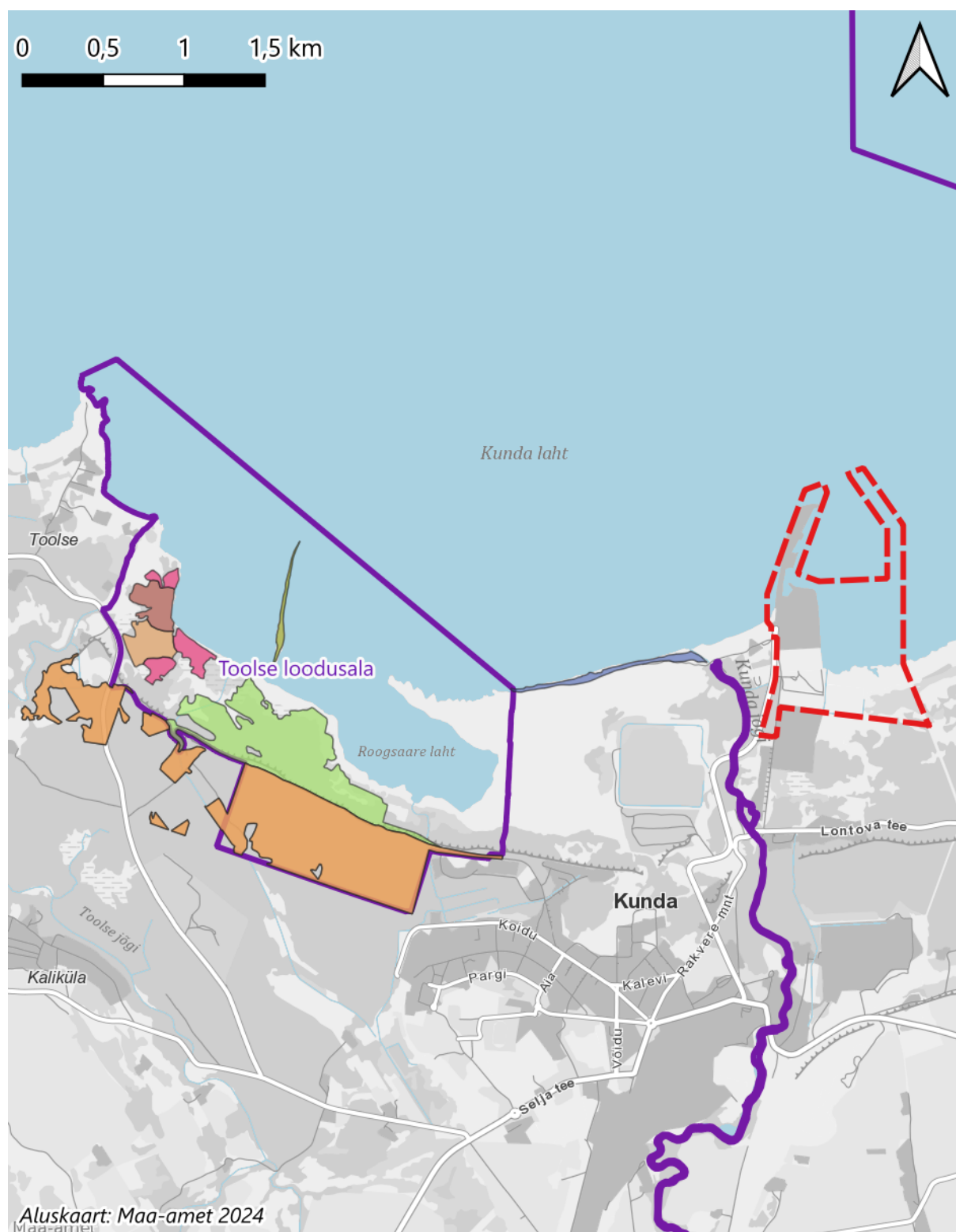

Laiendatud sadamaala	Natura alal kaitstavad elupaigatüübid:	1210
Natura loodusala	1110	1630*
	1140	2180
	1160	2190

Joonis 8 Letipea loodusala ja kaitstavad elupaigatüübid vastavalt EELIS andmetele

5.1.2 Toolse loodusala

Toolse loodusala ([RAH0000622](#)) asub planeeringualast 1,5 km kaugusel (Joonis 9) ja selle kaitse-eesmärkideks on I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid: veealused liivamadalad (1110), laiad madalad lähed (1160), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), eelluited (2110), vanad loodusmetsad (*9010) ning rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180). II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*) ja jõesilm (*Lampetra fluviatilis*).

Joonis 9 Toolse loodusala ja kaitstavad elupaigatüübid vastavalt EELIS andmetele

5.2 Ebasoodsate mõjude määratlemine ja hindamine vastavalt Natura alade kaitse-eesmärkidele

Olulisemad tegurid, mis võivad avaldada ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele või ala terviklikkusele, on heljumi teke ja levik rannikumere elupaikadesse. Süvendustööde käigus tekib heljum, mis võib kanduda Letipea ja Toolse loodusalade mereelupaikadesse. Mõjupiirkonda jäävad elupaigad on:

- veealused liivamadalad (1110),
- liivased ja mudased pagurannad (1140),
- laiad madalad lahed (1160).

Heljumi levik võib põhjustada:

- valgusolude halvenemist,
- põhjataimestiku kahjustamist,
- elupaiga struktuuri ajutist või püsivat muutust.

Uute muulide ja sadamarajatiste rajamine võib:

- muuta hoovuste ja lainetuse mustrit,
- mõjutada setete loomulikku liikumist rannikumere elupaikades.

Võimaliku mõju prognoosimiseks on käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise tarbeks koostatud uuring¹⁹. Uuring jõudis järeldusele, et Kunda sadam paikneb looduslikus setete kuhjepiirkonnas, kus rannaprotsessid on pikaajaliselt stabiilsed ja valdavalt kuhjelised. Senine sadama rajamine ei ole põhjustanud randade erosiooni ega Kunda jõesuudme ummistumist. Rannajoon ja eelluidete süsteem on tugevnenud ning suurendanud ranna vastupanuvõimet tormidele ja meretaseme tõusule. Sadama laiendus ei muuda rannaprotsesse olulisel määral. Heljumi mõju hinnatakse väikeseks ja lokaalseks, eriti sobivate töövõtete ja ilmastikutingimuste valikul.

Mõnede määramatuste selgitamiseks tuleb projekteerimise etapis läbi viia täiendavad uuringud heljumi leviku ning elustiku osas (vt pt 10 „Planeeringu elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju leevendamiseks ja seireks kavandatud meetmete ning mõõdetavate indikaatorite kirjeldus“). Uuringute läbiviimise vajadus ei tähenda ebaselgust mõju põhimõttelise puudumise osas Natura elupaikadele vaid annab parema võimaluse kavandada töid nii, et mõju oleks välditud (nt tööde aeg, pumpamise tehnoloogia).

¹⁹ Tõnisson, H. ja Männikus, R. (2026). Kunda sadama laienduse mõju ümbritsevatele randadele ning töödega kaasneva heljumi leviku ulatus ja põhimõtted. Uuringuaruanne. Tallinn. Tallinna Ülikool.

5.2.1 Letipea loodusala

Alljärgnevas tabelis on toodud kontrollküsimustik hindamaks kokkuvõtvalt kavandatava tegevuse mõju Natura ala terviklikkusele.

KAS PROJEKT VÕI KAVA VÕIB: JAH/EI SELGITUS

Aeglustada ala kaitse-eesmärkide saavutamist?	ei	Sadama laiendus ei muuda rannaprotsesse olulisel määral. Tööd tuleb teostada õigel ajal ja õige tehnikaga, mille valimist toetavad projekteerimise etapis läbi viidavad uuringud.
Katkestada ala kaitse-eesmärkide suunas liikumise?	ei	Looduslik arengusuund jätkub ja sadama laiendus seda ei katkesta.
Takistada selliste tegurite toimimist, mis aitavad säilitada ala soodsat seisundit?	ei	Setete liikumine ja kuhjeprotsessid säilivad ning toimivad edasi.
Häirida ala soodsa seisundi indikaatoritena kasutatavate võtmeliikide tasakaalu, levikut ja asustustihedust?	ei	Mõju elustikule ja võtmeliikidele ei ole prognooside järgi oluline.
Põhjustada muutusi kriitilise tähtsusega, ala olemust määravates aspektides (nt toitainete tasakaal), millest sõltub ala toimimine elupaiga või ökosüsteemina?	ei	Toitainete ega setteringes ei toimu olulisi muutusi.
Muuta ala struktuuri ja/või funktsiooni määravate seoste (nt pinnase ja vee või taimede ja loomade vaheliste seoste) dünaamikat?	ei	Pinnase, vee ja elustiku vahelised seosed jäävad toimima senisel kujul.

KAS PROJEKT VÕI KAVA VÕIB: JAH/EI SELGITUS

Mõjutada alal prognooside järgi või eeldatavalt toimuvaid looduslikke muutusi (nagu näiteks veedünaamika või keemiline koostis)?	ei	Täheldatud ja prognoositavad muutused on seotud looduslike ja kliimateguritega, mitte kavandatava tegevusega.
Vähendada esmatähtsate elupaigatüüpide pindala?	ei	Elupaikade pindala ei vähene.
Vähendada esmatähtsate liikide arvukust?	ei	Teadaolevalt elutähtsaid liike ei ole.
Muuta esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu?	ei	Teadaolevalt elutähtsaid liike ei ole.
Vähendada ala mitmekesisust?	ei	Elupaikade ja rannasüsteemide mitmekesisus säilib.
Põhjustada häirimist, mis võib mõjutada asurkondade suurust või esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu või asustustihedust?	ei	Tööd tuleb teostada õigel ajal ja õige tehnikaga, mille valimist toetavad projekteerimise etapis läbi viidavad uuringud.
Põhjustada killustatust?	ei	Ala funktsionaalne terviklikkus ei halvene.
Põhjustada peamiste tunnuste (nt puistaimkate, loodetele avatus, igaaastased üleujutused jne) vähenemist või hävimist?	ei	Ranna ja rannalähedaste alade põhikarakteristikud säilivad.

5.2.2 Toolse loodusala

Alljärgnevas tabelis on toodud kontrollküsimustik hindamaks kokkuvõtvalt kavandatava tegevuse mõju Natura ala terviklikkusele.

KAS PROJEKT VÕI KAVA VÕIB: JAH/EI SELGITUS

Aeglustada ala kaitse-eesmärkide saavutamist?	ei	Sadama laiendus ei muuda rannaprotsesse olulisel määral. Tööd tuleb teostada õigel ajal ja õige tehnikaga, mille valimist toetavad projekteerimise etapis läbi viidavad uuringud.
Katkestada ala kaitse-eesmärkide suunas liikumise?	ei	Looduslik arengusuund jätkub ja sadama laiendus seda ei katkesta.
Takistada selliste tegurite toimimist, mis aitavad säilitada ala soodsat seisundit?	ei	Setete liikumine ja kuhjeprotsessid säilivad ning toimivad edasi.
Häirida ala soodsa seisundi indikaatoritena kasutatavate võtmeliikide tasakaalu, levikut ja asustustihedust?	ei	Mõju elustikule ja võtmeliikidele ei ole prognooside järgi oluline.
Põhjustada muutusi kriitilise tähtsusega, ala olemust määravates aspektides (nt toitainete tasakaal), millest sõltub ala toimimine elupaiga või ökosüsteemina?	ei	Toitainete ega settinges ei toimu olulisi muutusi.
Muuta ala struktuuri ja/või funktsiooni määravate seoste (nt pinnase ja vee või taimede ja loomade vaheliste seoste) dünaamikat?	ei	Pinnase, vee ja elustiku vahelised seosed jäävad toimima senisel kujul.
Mõjutada alal prognooside järgi või eeldatavalt toimuvaid looduslike muutusi (nagu näiteks veedünaamika või keemiline koostis)?	ei	Täheldatud ja prognoositavad muutused on seotud looduslike ja kliimateguritega, mitte kavandatava tegevusega.

KAS PROJEKT VÕI KAVA VÕIB: JAH/EI SELGITUS

Vähendada esmatähtsate elupaigatüüpide pindala?	ei	Elupaikade pindala ei vähene.
Vähendada esmatähtsate liikide arvukust?	ei	Teadaolevalt elutähtsaid liike ei ole.
Muuta esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu?	ei	Teadaolevalt elutähtsaid liike ei ole.
Vähendada ala mitmekesisust?	ei	Elupaikade ja rannasüsteemide mitmekesisus säilib.
Põhjustada häirimist, mis võib mõjutada asurkondade suurst või esmatähtsate liikide vahelist tasakaalu või asustustihedust?	ei	Tööd tuleb teostada õigel ajal ja õige tehnikaga, mille valimist toetavad projekteerimise etapis läbi viidavad uuringud.
Põhjustada killustatust?	ei	Ala funktsionaalne terviklikkus ei halvene.
Põhjustada peamiste tunnuste (nt puistaimkate, loodetele avatus, igaaastased üleujutused jne) vähenemist või hävimist?	ei	Ranna ja rannalähedaste alade põhikarakteristikud säilivad.

5.3 Leevendavate meetmete kavandamine ja nende tõhususe hindamine

Detailplaneering on põhimõtteliselt ellu viidav ilma, et planeeringu etapis peaks rakendama leevendavaid meetmeid.

5.4 Alternatiivsete lahenduste analüüs

Mõju puudumise tõttu vajadus alternatiivsete lahenduste järgi puudub.

5.5 Natura hindamise tulemused ja järeldus

Detailplaneering on põhimõtteliselt ellu viidav ilma, et planeeringu etapis peaks rakendama leevendavaid meetmeid.

Sadama laiendus ei muuda rannaprotsesse olulisel määral. Heljumi mõju hinnatakse väikeseks ja lokaalseks, eriti sobivate töövõtete ja ilmastikutingimuste valikul.

Mõnede määramatuste selgitamiseks tuleb projekteerimise etapis läbi viia täiendavad uuringud heljumi leviku ning elustiku osas (vt pt 10 „Planeeringu elluviimisega kaasneva olulise keskkonnamõju leevendamiseks ja seireks kavandatud meetmete ning mõõdetavate indikaatorite kirjeldus“). Uuringute läbiviimise vajadus ei tähenda ebaselgust mõju põhimõttelise puudumise osas Natura elupaikadele vaid annab parema võimaluse kavandada töid nii, et mõju oleks välditud (nt tööde aeg, pumpamise tehnoloogia).

6 PLANEERINGU JAOKS OLULISED RAHVUSVAHELISED, EUROOPA LIIDU VÕI RIIKLIKUD KESKKONNAKAITSE EESMÄRGID JA KIRJELDUS, KUIDAS NEID EESMÄRKE JA MUID KESKKONNAKAALUTLUSI ON STRATEEGILISE PLANEERIMISDOKUMENDI KOOSTAMISEL ARVESSE VÕETUD

Eesmärkide valikul lähtuti:

- DP kavandatava tegevuse iseloomust: akvatooriumi laiendamine ja süvendamine, merepõhja täitmine/kaadamine, sadamarajatiste ja taristu rajamine ning sadamateenuste laienemine.
- peamistest võimalikest keskkonnamõjudest: heljumi levik, ohtlike ainete risk, üleujutusrisk, Natura-alade võimalik mõjutamine, müra, õhuheide.

DOKUMENT	ASJAKOHASED EESMÄRGID	DP VASTAVUS
Läänemere tegevuskava (BSAP) ²⁰	BSAP seab strateegilise sihi saavutada Läänemere hea keskkonnaseisund ning käsitleb mh merelisi tegevusi, mis peavad olema keskkonnahoidlikud, ning vähendama survet merepõhjale, elustikule, ohtlikele ainetele ja reostusele.	Sadama laiendus võib mõjutada rannikuvee seisundit heljumi ja võimalike ohtlike ainete kaudu. Selle vältimiseks nähakse ette heljumi ja sette põhjalikumad uuringud, mis teostatakse veeloa taotlemise etapis. DP nõuab (vastavalt seadusele) sadama pidajalt reostustõrje plaani koostamist ja esitamist kooskõlastamiseks ning reostustõrjevahendite korrashoiu ja valmisoleku tagamist.
HELCOMi juhised süvendamisel saadud materjali käitlemiseks meres ²¹	Juhis suunab süvendusmaterjali käitlemist nii, et vähendada keskkonnariske, sh käsitleda setete kvaliteeti, võimalikke saasteaineid ning mõju merepõhjale ja elustikule.	KSH näeb ette heljumi ja sette põhjalikumad uuringud, mis teostatakse veeloa taotlemise etapis

²⁰ [HELCOM, 2021. Baltic Sea Action Plan 2021 update. Helsinki Commission.](#)

²¹ [HELCOM, 2024. HELCOM guidelines for management of dredged material at sea. Helsinki Commission.](#)

DOKUMENT	ASJAKOHASED EESMÄRGID	DP VASTAVUS
EL veepoliitika raamdirektiiv 2000/60/EÜ ²²	Direktiiv nõuab rannikukogumite hea seisundi saavutamist. Narva lahe rannikukogumi seisund on halb (vt pt 4.4 Pinnavesi).	DP sätestab, et loodusesse juhitud heit- ja sademevesi peab vastama piirnormidele. Sadama laiendamisest põhjustatud halva seisundi vältimiseks nähakse ette heljumi ja sette põhjalikumad uuringud, mis teostatakse veeloa taotlemise etapis.
EL merestrateegia raamdirektiiv 2008/56/EÜ ²³	Saavutada või säilitada mereala hea keskkonnaseisund, vähendada saastumist ja kaitsta mereökosüsteeme.	Sadama laiendamisest põhjustatud halva seisundi vältimiseks nähakse ette heljumi ja sette põhjalikumad uuringud, mis teostatakse veeloa taotlemise etapis. DP nõuab (vastavalt seadusele) sadama pidajalt reostustõrje plaani koostamist ja esitamist kooskõlastamiseks ning reostustõrjevahendite korrashoiu ja valmisoleku tagamist.

²² [Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu, 2000. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/60/EÜ, 23. oktoober 2000, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik. Euroopa Liidu Teataja.](#)

²³ [Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu, 2008. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/56/EÜ, 17. juuni 2008, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika tegevusraamistik \(merestrateegia raamdirektiiv\) \(konsolideeritud redaktsioon 07.06.2017\). Euroopa Liidu Teataja.](#)

DOKUMENT	ASJAKOHASED EESMÄRGID	DP VASTAVUS
Linnudirektiiv ²⁴ Loodusdirektiiv ²⁵	Natura-alade ja kaitstavate elupaikade/liikide seisundi halvenemise vältimine ning vajadusel asjakohase hindamise läbiviimine, kui mõju ei ole välistatud.	Natura asjakohane hindamine on leitav peatükist 5 „Natura asjakohane hindamine”.
Sadamajäätmete direktiiv ²⁶	Seab eesmärgiks kaitsta merekeskkonda laevajäätmete negatiivse mõju eest, tagades sadamates piisavad vastuvõtuseadmed ja jäätmete keskkonnahoidliku käitluse	DP sätestab, et sadama pidajal peab olema koostatud ja rakendatud nõuetekohane laevajäätmete vastuvõtmise ning käitlemise kava ning jäätmekäitlus tuleb korraldada kooskõlas jäätmeseaduse ja sadamaseadusega.

²⁴ [Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu \(2009\). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ, 30. november 2009, loodusliku linnustiku kaitse kohta \(kodifitseeritud redaktsioon\). Euroopa Liidu Teataja](#)

²⁵ [Euroopa Ühenduste Nõukogu \(1992\). Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, 21. mai 1992, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Euroopa Ühenduste Teataja](#)

²⁶ [Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu \(2019\). Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv \(EL\) 2019/883, 17. aprill 2019, milles käsitletakse sadama vastuvõtuseadmeid laevajäätmete üleandmiseks ning muudetakse direktiivi 2010/65/EL ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/59/EÜ \(EMPs kohaldatav tekst\). Euroopa Liidu Teataja](#)

DOKUMENT	ASJAKOHASED EESMÄRGID	DP VASTAVUS
Kliimapoliitika põhialused aastani 2050 ²⁷ Riiklik energia- ja kliimakava (REKK 2030) ²⁸	Kasvuhoonegaaside heite vähendamine ja energiatõhususe suurendamine transpordi- ja taristusektoris, taastuenergia kasutamise laiendamise hoonetes ja rajatistes. Lisaks rõhutatakse rannikualade taristu vastupidavuse suurendamist kliimamuutustest tulenevatele riskidele ning reostusohu ennetamist ja ohjamist sadamates.	DP ei takista eesmärkide poole püüdlemist, võimaldades energiatõhusaid ja taastuenergialahendusi (sh päikesepaneelid).
Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 ²⁹	Taristu ja ruumiplaneerimise valmidus kohaneda kliimarisikidega (sh tormid, mereveetase, üleujutused).	KSH käsitleb üleujutusrisi kui olulist kliimarisiki (vt pt 4.4 Pinnavesi).

²⁷ [Riigikogu \(2023\). Kliimapoliitika põhialused aastani 2050. Tallinn.](#)

²⁸ [Eesti Vabariigi Valitsus \(2025\). Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030 \(ajakohastatud\). Tallinn.](#)

²⁹ [Keskkonnaministeerium \(2017\). Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030. Tallinn.](#)

7 PLANEERINGU ELLUVIIMISEST LÄHTUVAD KESKKONNAPROBLEEMID JA HINNANG EELDATAVALT OLULSELE MÕJULE

Hinnangu andmisel on lähtutud eeldatavalt olulisest vahetust, kaudsest, kumulatiivsest, sünergilisest, lühi- ja pikaajalisest, soodsast ja ebasoodsast mõjust keskkonnale, sealhulgas inimese tervisele ning sotsiaalsetele vajadustele ja varale, bioloogilisele mitmekesisusele, populatsioonidele, taimedele, loomadele, pinnasele, vee ja õhu kvaliteedile, kliimamuutustele, kultuuripärandile ja maastikele, hinnangust jäätmetekke võimaluste kohta. Mõju prognoosimisel on lähtutud KSH programmis (lisa 1) kirjeldatud metoodikast.

Arvestatud on erinevate mõjude omavahelisi seoseid. Piiriülest keskkonnamõju ei ole ette näha.

Asjakohasel juhul on kirjeldatud planeeringu elluviimisega kaasneva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamise meetmeid ning antud nende meetmete eeldatava tõhususe hinnang.

7.1 Veekeskkond

7.1.1 Kunda jõgi

Kunda sadam asub Kunda jõe suudmest ca 400 m kaugusel idapool. Kunda sadamal puuduvad heitveelasud Kunda jõkke. DP ei plaani sadama alalt vee juhtimist Kunda jõkke. Seetõttu pole põhjust eeldada, et kavandatav tegevus avaldaks olulist mõju Kunda jõe vee kvaliteedile ja laiemalt selle keemilisele ega ökoloogilisele seisundiklassile.

Kunda jõgi kuulub muu hulgas lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse. Vastavalt looduskaitseaduse § 51 on nendes veekogudes keelatud olemasolevate paisude rekonstrueerimine ulatuses, mis tõstab veetaset, uute paisude rajamine ning veekogu loodusliku sängi ja veerežiimi muutmine. DP selliseid tegevusi ei plaani.

Kavandataval tegevusel puudub mõju Kunda jõele ja selles elavatele liikidele.

7.1.2 Narva-Kunda lahe rannikuveekogum

Ehitustööde ajal võib kaasneda kavandatava tegevusega mõju Narva-Kunda lahe rannikuveekogumi seisundile. Mõju on tingitud heljumi kontsentratsiooni tõusust akvatooriumi süvendustöödel. See põhjustab muutuseid vee kvaliteedis ning omab seeläbi mõju ka vee-elustikule. Kavandatava tegevusega võib kaasneda ka risk ohtlike ainete sattumiseks pinnavette, seda juhul kui süvendatav või uputatav materjal sisaldab ohtlikke aineid. Samuti kaasneb risk vee reostumiseks ohtlike ainetega tööde tegemisel vees. Kaasneva heite suurus piirdub masinas oleva kütuse kogusega. Riski maandamiseks tuleb kasutada töökorras masinaid, mis on mõeldud veekeskkonnas tööde tegemiseks ning tagada reostustõrjevahendite olemasolu ja kasutamine õnnetuste korral.

Mõju rannaprotsessidele ja heljumi levik

Käesoleva KSH raames viidi läbi heljumi levikut puudutav uuring (lisa 4)³⁰. Uuringu järeldused on järgmised:

- Kunda sadam paikneb setete looduslikus kuhjepiirkonnas, kus rannaprotsesse kujundavad peamiselt piki randa liikuvad setted ning Kunda jõe poolt lisanduv materjal.
- Viimase ~30 aasta andmed näitavad, et sadama senine laiendamine ei ole põhjustanud ranniku erosiooni ega Kunda jõesuudme ummistumist; vastupidi, randadel on toimunud aeglane ja stabiilne kuhje.
- Rannajoon on valdavalt nihkunud meresuunas, eelluidete kõrgus ja ulatus on kasvanud, mis suurendab randade vastupanuvõimet tormidele ja meretaseme tõusule.
- Sadamast ida- ja läänepoolne rannik toimivad juba täna iseseisvate randlasüsteemidena.
- Planeeritav idapoolne muul aitab vältida rannasette liikumist sadama akvatooriumisse ning vähendab vajadust setete süsteemist väljaviimiseks süvendamisel.
- Sadamast ~3 km kaugusel läänes asuv Liivasäär ei ole sadama laienduse mõjuulatuses. Seal toimuvad muutused on seotud kliimamuutustega (jääkatte vähenemine, sagedasemad tormid, meretaseme tõus).
- Sadama laiendusala setted on valdavalt peenliivad ja aleuriidid, väga peente osakeste sisaldus on väike, mistõttu on heljumi teke ja levik piiratud.

³⁰ Tõnisson, H. ja Männikus, R. (2026). Kunda sadama laienduse mõju ümbritsevatele randadele ning töödega kaasneva heljumi leviku ulatus ja põhimõtted. Uuringuaruanne. Tallinn. Tallinna Ülikool.

- Uuringud Pärnus (2023) ja Nasval (2010) näitavad, et rannaliivade saasteainete sisaldus jääb alla määramispiiri või lubatud sihtarvude. Põhjuseks on rannasette pidev liikumine ja läbipesu lainetuse ning jõevee toimel, mis takistab saasteainete akumulierumist.
- Kunda lahe varasem seire kinnitab väga dünaamilist setterežiimi, mis välistab püsiva reostuse kogunemise rannalähedases merepõhjas. Reostusproove on põhjendatud võtta vaid sadama süvendatud akvatooriumist ja üks võrdlusproov selle lähedalt; edasised proovid sõltuvad tulemustest.

Meetmed olulise mõju vältimiseks on järgmised:

- **Vältida süvendustöid tormiga (10 min keskmine tuulekiirus > 15 m/s) ning eelistada maismaa poolt puhuvaid tuuli.**
- **Võimalusel kasutada pumpsüvendajat, mis vähendab heljumi teket ja levikut võrreldes kopsüvendamisega.**
- **Kasutada süvendamisel eemaldatavaid kobedaid setteid (liiv, aleuriit) rannatäitena või sadama tagusalade täiteks, et hoida setted kohalikus süsteemis.**
- **Täpsustada edasistes projektietappides vee liikumise ja heljumi leviku modelleerimist, sh arvestada tööde ajastust ja loodusliku hägususe fooni.**
- **Võtta kaks settenäidist: üks süvendatud alalt sadama akvatooriumis liiva ja mudasegu tsoonist (0,5–1 m sügavuselt settest) ning üks võrdlev referentsproov süvendamata alalt ca 50–100 m idasuunas (meresügavus \geq 3 m, pindmine kopaproov). Määrata proovides naftaproduktide ja As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn, sisaldused .**

Mereelustik

Kunda sadam asub Kunda lahe lõunaosas. Laht on avatud põhja suunas, ida poolt on Kunda laht piiratud Letipea poolsaarega ja lääne poolt Pühakari madalikuga.

Piirkonnas domineerivad idasuunalised, piki rannikut orienteeritud hoovused. Kunda lahe rannikumeri on tugeva lainetuse mõju all; see tagab vee vertikaalse segunemise, millega kaasneb elustikule soodne hapnikurežiim. Seega Kunda sadamaga piirneval uurimisalal (sügavus 8–36 m) on hapnikurežiim vees elustikule aastaringselt soodne.

Soome lahe idaossa suubuvate jõgede mõjul on Kunda merepiirkonna vee soolsus madal (4–5‰). Vee soolsus varieerub hooajati sõltudes peamiselt jõgede poolt merre kantud vee hulgast. Madala vee soolsuse tõttu on piirkonna liigiline koosseis vaesem kui suurema soolsusega merealadel.

Kunda sadama lähiümbruses domineerivad madalatel, kuni 10 m sügavustel merealadel mudased põhjad, kus on pisut savi ja palju taimset kõdu. Madalas rannikumeres saavad mudase põhjaga merealad tekkida vaid seal, kus neemed (näiteks Letipea neem) varjavad avamere tugeva lainetuse ja hoovuste mõju, kus puudub hoovuste ja lainetuse pesev toime, millega kerged sette osakesed kantakse piirkonnast minema. Niisugustes piirkondades on ülekaalus akumulatsiooniprotsessid, mille tulemusel settib merepõhjale palju taimset materjali ja kerget setet (muda).

Põhjataimestiku looduslik levik Kunda piirkonnas on eelkõige mõjutatud setetest, avatusest ning soolsusest: piirkonna põhjaseteid katab madalveealadel peeneteraline edasi-tagasi liikuv looduslik liiv, millel taimestik ei saa areneda ning madalam soolsus pärsib mereveelise päritoluga liikide levikut. Kinnitunud taimestik levib peamiselt kõvadel, kiviklibustel-kivistel põhjadel ning vähesel määral ka liivapõhjadel (kõrgemad taimed rannalähedases madalas meres). Taimestikuga piirkondi asustab võrreldes taimedeta aladega ka liigirikkam ja arvukam põhjaloomastik.

Inimtegevuse negatiivne mõju avaldub rannikumerale mitmeti, näiteks mere eutrofeerumise, sadamamuulide ehitustööde, süvendus- ja kaadamistööde, toksilise reostuse, võõrliikide introductseerimise ja elupaikade muutmise kaudu.

Kunda lahe merepõhja elustiku ja elupaikade kaardistust varasemalt teostatud ei ole. Informatsioon piirkonna elupaikade leviku kohta pärineb varasematest üle-eestilistest merepõhja elupaikade leviku mudelitest (k.a. elupaikade levikuinfo EELIS andmebaasis). Merepõhja elustikku on viimati uuritud aastatel 2019–2021 Kunda sadama süvendusjärgse merekeskkonna seire raames, kus teostati kolmel aastal vaatlusi kahel põhjataimestiku transkil (kokku 31 jaama, Letipea transekt ja Pühakari transekt) ning kaheksas põhjaloomastiku jaamas süvendatud alal ja kaadamisalal (Joonis 10).

Kokku tuvastati viimaste uuringute käigus piirkonnas 16 põhjataimestiku taksonit: 13 vetikaliiki, ning 3 kõrgema taime liiki. Kõik leitud põhjataimestiku liigid on Eesti rannikumeres tavapärased ning laialt levinud. Vetikaliikidest leidis peamiselt niitjad vetikad ning neist sagedamini esinevad olid: pruunvetikad *B. arctica* ja *Pylaiella littoralis*, punavetikas *Ceramium tenuicorne* ning rohevetikad *Cladophora glomerata* ja *C. rupestris*. Mitmeaastastest vetikatest esines põisadru *Fucus vesiculosus*, kuid viimaste vaatluste ajal vaid kinnitumata kujul.

Sagedamini esinevate liikide osakaal on erinevate aastate (2019–2021) võrdluses sarnane ehk domineerivad samad liigid. Pühakari transektil olid madalamas osas olemas kõrgemad taimed. Letipea transekt oli üsna liigirikas kuid liikide arv on mõnevõrra väiksem kui varasematel aastatel (2019. aasta välitööde käigus tuvastatud kokku 24 liiki on olnud seni suurim liikide arvu leid piirkonnas). Sarnaselt varasematele

leidudele esines põisadru *F. vesiculosus*, mis on üks olulisemaid mitmeaastaseid vetikaid Eesti rannikumeres üksikult Letipea transektil – kuna tegemist on piirkonnaga, mis on lainetusele tugevalt avatud ning esineb setete liikumist ja tegemist on liigi idapoolse levikupiiriga Eesti vetes, siis on põisadru vähene esinemine piirkonnale iseloomulik.

Kunda sadamapiirkonnas oli viimaste uuringute ajal põhjaloomastiku liigiline koosseis suhteliselt vaene (kokku 6 liiki ja rühma). Uurimisalal levisid keskmise ja madala reostustundlikkusega liigid/rühmad – ussidest virgiinia korgitsuss *Marenzelleria neglecta*, väheharjasussid *Oligochaeta*, putukavastsetest surusääsklaste vastsed *Chironomidae* l., tigudest *Potamopyrgus antipodarum*, karpidest balti lamekarp *Limecola balthica*.

Põhjaloomastiku üldarvukus oli süvendustööde piirkonnas pigem kõrge (1 806 isendit ruutmeetri kohta), üldbiomass väike (4,49 g/m²). Enamuse põhjaloomastiku üldarvukusest andsid putukavastsed *Chironomidae* l. ja väheharjasussid *Oligochaeta*. Loomastiku üldbiomassis oli dominantliigiks balti lamekarp *Limecola balthica*.

Joonis 10 2019-2021 aastal Kunda sadama piirkonnas läbi viidud süvendusjärgse seire jaamade asukohad.

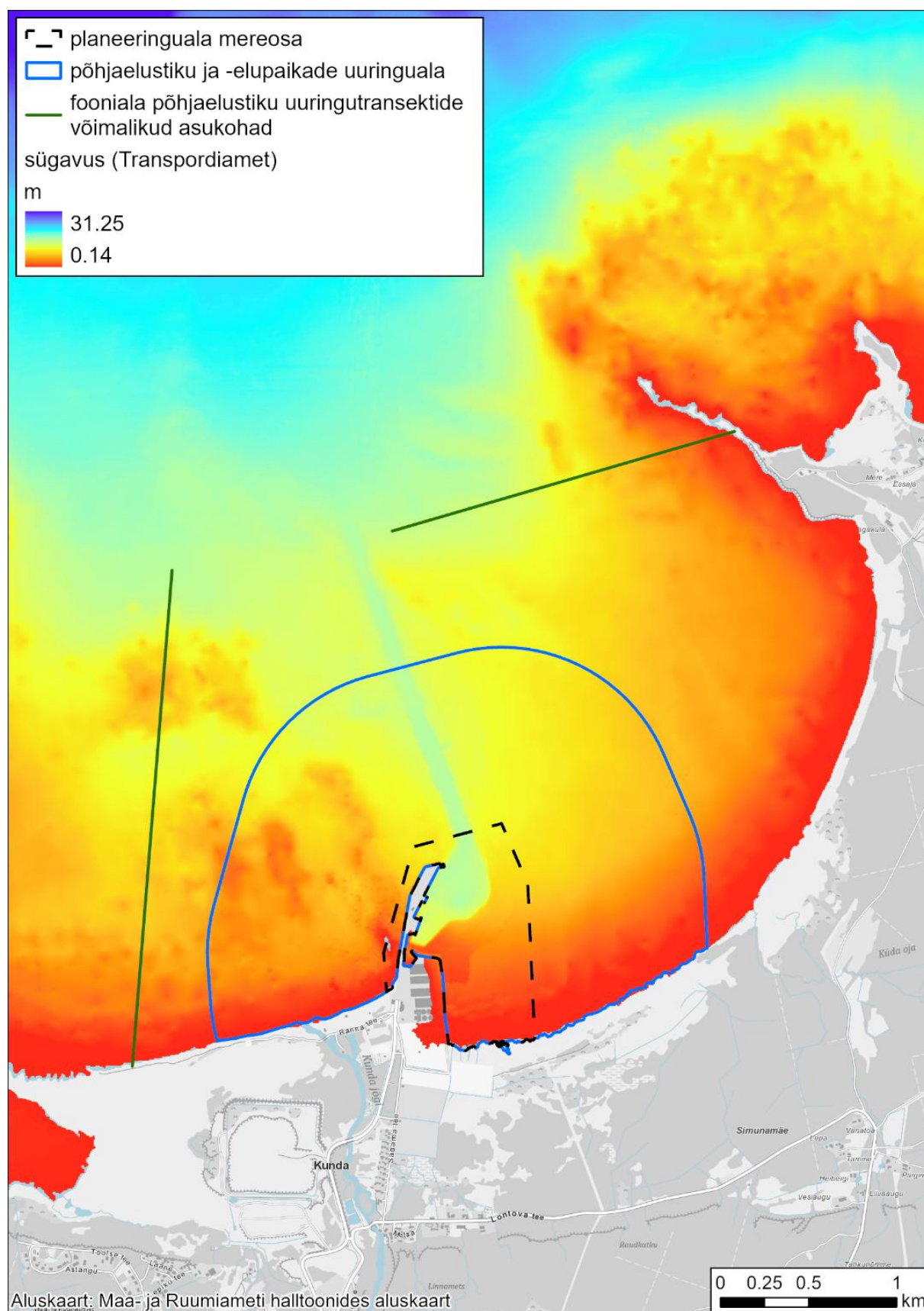
Sadamaehitus võib mõjutada kalastikku otseselt kui see toimub kudeperioodil ning kaudselt, mõjutades kalade toiduobjektide hulka ja valikut. Süvendamise järgne seire näitas olulisi erinevusi kalastikus võrreldes sadamaala ja võrdlusala, samas ei saanud

selle põhjal järeldada süvendamise otsest negatiivset mõju kalastikule. Et süvendamine toimus väljaspool kudeaega, siis puudus süvendamisel kalastikule otsene mõju. Eeldada võis, et süvendamine on mõjutanud negatiivselt neid kalaliike, kes toituvad põhjaloomastikust. Senised seireandmed on näidanud aga paljude bentostoiduliste ja põhjaeluviisiga kalaliikide suuremat arvukust just sadamaalal. Seetõttu selgitab kalastiku erinevust sadama ja võrdlusala vahel pigem erinevate liikide elupaigaeelistus kui süvendamise mõju. Hoolimata kalastiku erinevusest sadama- ja võrdlusala vahel ei ole põhjust järeldada, et süvendamisel on olnud kalastikule pikemaajalisem negatiivne mõju.

Sadama projekteerimise etapis tuleb läbi viia järgmised uuringud:

- 1. Merevee kvaliteedi seire rekonstrueeritava sadama piirkonnas ja võrdlusalal. Mõõdetavateks parameetriteks on toitainete kontsentratsioonid, temperatuuri, hapniku, pH, klorofüll, vee hägususe ja sooluse vertikaalsed profiilid. Mõõtmiste sagedus – kord kuus vahemikus aprill – oktoober.**
- 2. Merepõhja elustiku ja elupaikade levik sadama puhveralal (1 km puhver projekteeritava ala ümber) ja võrdlusaladel (transektidel, mis kattuvad varasemate uuringute aladega). Elustiku ja elupaikade kaardistus uuringualal annab võimaluse hinnata projekti teostamisel tekkivad mõju Loodusdirektiivi lisa I elupaigatüüpidele, HELCOM HUB biotoopidele, MSRD elupaigatüüpidele ja Looduse Taastamise Määruse (LTM) elupaikadele. Mõju hinnatakse sadama ümber asuval uuringualal võrreldes foonialadega.**
- 3. Kalastiku uuringud (sesoonsed püügid).**

Uuringualad on toodud joonisel 11.

Joonis 11 Merepõhja elustiku ja -elupaikade uuringuala

7.1.3 Põhjavesi

Detailplaneeringuga ei plaanita täiendavat põhjaveevõttu. Juhul kui see osutub edasistel arendustegevustel vajalikuks, tuleb selleks taotleda eraldi luba.

Aluspõhja esimene põhjaveekiht on kaitstud mitmekümne meetri paksuse sinisaviga. Seega võimalikud avariide (nt kütuste valgumine maha) võimalik mõju põhjaveele on vähe tõenäoline.

Kavandataval tegevusel puudub mõju põhjaveele.

7.1.4 Üleujutused

Mõju pinnaveele võib avalduda ka üleujutuste tagajärjel kui üleujutataval alal hoiustatakse veekeskkonnale ohtlikke aineid sisaldavaid materjale jms. Platside rajamisel tuleb tagada, et need oleks üleujutustekindlad.

Olemasoleva sadamaala absoluutkõrgus on kolm meetrit. Sellele kõrgusele jääb alla ka prognoositud kord tuhande aasta jooksul toimuv üleujutus (2,14 m abs). Olemasoleva sadamaala kõrgust üleujutusohu suhtes võib pidada piisavaks. Detailplaneeringuga ei ole seatud laiendatava ala kõrgust kuid on loogiline, et see ei saa olema madalam.

Selguse huvides tuleb üleujutusohu vältimiseks detailplaneeringus märkida, et laiendatav ala ei tohi jääda madalamale kui 2,14 m abs.

7.2 Valgus, kiirgus, soojus, müra ja vibratsioon

Olulist kiirgust ega soojust kavandatava tegevusega ei kaasne.

Sadama laienemisega kaasneb veealune (veealune ehitus, laevad) ja välisõhus leviv (transport, sadama töö) müra. DP etapis pole aga selge laienemisega kaasnev sadama kasutamise intensiivsuse kasv. **Müra mõju tuleb uurida arendustegevuse täpsemas etapis (projekteerimine).**

Laiendatav sadam on ilmselt öösel valgustatud. Samas ei nähta DP-ette täpsemat valgustuslahendust. **Projekteerimise etapis tuleb valgustus lahendada nii, et see põhjustaks võimalikult vähe valgusreostust (st valgustaks üksnes alasid ja objekte, mida soovitakse valgustada).**

7.3 Mõju õhu kvaliteedile

Detailplaneeringu etapis on võimatu prognoosida mõju õhukvaliteedile. Sadama tegevuse laienemisel kindlasti mõju õhukvaliteedile muutub, kuna muuhulgas

plaanitakse hakata transportima puistelasti (peened osakesed) ja vedellasti (võimalikud lenduvad ühendid). Heitmeid on võimalik täpsemalt prognoosida kui selgub reaalne vajalik maht ning transporditava kauba liik. **Õhuheitmete leviku ja mõju prognoos tuleb teostada juhul, kui sadamasse plaanitakse täiendavat puistanguala või vedellasti ladu.**

7.4 Kaitstav taimeistik

Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*, Joonis 12) õitseb juunis ja juulis, eelistades kasvukohana niiskeid loopealseid, soo-, ranna- ja luhaniite, madalsoid ning veekogude kaldaid. Taim on levinud kogu Eesti territooriumil, kuid on ohustatud kuivendamise ja võsastumise tõttu.³¹ Ta on Eestis üks laiemalt levinud käpalisi, kuulub III kaitsekategooriasse³². Tema kasvukohad on suhteliselt ebapüsivad.³³

Kavandatavale Kunda sadama laiendusale jääb EELIS-e andmebaasi järgi 5 kahkjaspunase sõrmkäppa kasvukohta (Tabel 3).

Antud kasvukohtadest 4 inventeeriti 2023. a³⁴. Läänepoolne kasvukoht (KLO9335130) on Maa- ja Ruumiameti ajalooliste ortofotode andmetel hävinud 2015-2016. a vahemikus, kui sadama alale rajati puidu ladustamise plats. Inventuuri käigus leiti vaid 3 kahkjaspunase sõrmkäpa isendit ning leitud kasvukohti ei peetud elujõulisteks.

Joonis 12 Kahkjaspunane sõrmkäpp (*Dactylorhiza incarnata*), foto: Ally-Triin Pello

³¹ [Tartu Ülikool. \(*Dactylorhiza incarnata*\) - kahkjaspunane sõrmkäpp.](#)

³² [Keskkonnaministri 19.05.2004 määrus nr 51. III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine.](#)

³³ [Eesti looduse infosüsteem. EELIS.](#)

³⁴ Kunda sadama teatava osa rohttaimestiku inventuur. 2023. Pihamaa OÜ.

Tabel 3 EELIS-es registreeritud kahkjaspunase sõrmkäpa kasvukohad.

KKR KOOD ASUKOHT DP ALAL

KLO9335130 Sadama ala lõuna osas, praegu on selle asemel puiduladustusplats

KLO9335129 Sadama ala ida osas, valdavalt hävinenud loodusliku taimkattega alal

KLO9335128 Sadama ala lõuna osas, osaliselt hävinenud loodusliku taimkattega alal, osaliselt DP alast lõunas pool

KLO9335126 Laiendatava sadamaala lõuna osas, olemasoleva käigurajast lõuna servas

KLO9335127 Laiendatava sadamaala ida servas, kasvukoht jääb osaliselt DP alast väljaspoole

Planeeringuala laieneb kahkjaspunase alles jäänud sõrmkäpa (*Dactylorhiza incarnata*) kasvualale.

Enne igasuguseid ehitus- või ettevalmistavaid töid, mille käigus mõjutatakse olemasolevaid looduslikke kooslusi, tuleb EELIS-es registreeritud ja looduslikule alale jäävad kahkjaspunase sõrmkäpa kasvukohad ja nende lähipiirkonnad uuesti inventeerida. Inventuuri eesmärk on tuvastada, kas liigi kasvukohtades on muutusi toimunud (taimede arvukus tõusnud või langenud), mis võimaldab hinnata, kas sadama laienemisega võib kaasneda liigile negatiivseid mõjusid. Kahkjaspunase sõrmkäpa inventuur tuleb läbi viia taimede õitsemise ajal (juunis-juulis), mil taimed on kõige paremini maastikul leitavad. Inventuuri käigus tuleb kaardistada **kõik generatiivsed ja vegetatiivsed isendid ning märgistada** leitud isendite **koordinaadid sentimeetri täpsusega**. Inventuuri tulemuste põhjal saab **hinnata sõrmkäpa populatsiooni elujõulust ning vajadusel kavandada taimede ümberasustamist**. Inventuuri peab tegema botaanik või ökoloog, kes omab antud liigi inventuuri osas kogemust. Inventuuri põhjal tuleb koostada aruanne, kus kirjeldatakse leitud isendeid, elupaikade seisundeid ning tuuakse vajadusel välja ümberasustamist vajavad taimed ning nende uued kasvukohad.

7.5 Kaitstavad loomad

7.5.1 Merikotkas

Merikotkas (*Haliaeetus albicilla*, Joonis 13), on I kategooria kaitsealune liik, kes elutseb peamiselt Eesti rannikualadel ning suurte siseveekogude ja jõgede läheduses. Pesitsemiseks eelistab ta vanu metsi, kus lehtmetsade keskmine vanus on ligikaudu 90 aastat ja okasmetsade oma 120–130 aastat. Pesa rajab merikotkas tavaliselt vana männi või haava ladvaossa, tihti häilu, lageraide serva, soosaarele või säilikpuule. Aastakümneid kasutusel olnud pesa võib kaaluda kuni ühe tonni.^{35;36}

Joonis 13 Merikotkas, foto: Remo Savisaar

Pesitsustegevusega alustavad merikotkad juba kesktalvel ja täiskurn, 1–3 muna, ilmub pesasse tavaliselt märtsi teisel poolel. Haudumine kestab 34–42 päeva, mille jooksul osalevad mõlemad vanalinnud nii haudumises kui ka poegade eest hoolitsemises. Pojad saavad lennuvõimeliseks 70–75 päeva vanuselt, tavaliselt juuli alguses, ning viibivad pesa läheduses septembrini.³⁶

Merikotkas on rööv- ja raipetoiduline lind, kelle toitumine varieerub sõltuvalt pesitsuspaigast, aastaajast ja saakobjektide kättesaadavusest. Tema peamine saak koosneb kaladest (nt haug, tuulehaug ja ahven), veelindudest (nt lauk, sinikael-part ja pütid) ning harvemini imetajatest, nagu jänessed. Talvekuudel toitub ta sageli ka surnud loomadest ja lindudest.³⁵

Merikotkas on väga tundlik pesitsusaegse häirimise suhtes ning võib kurna hüljata isegi ühekordse häirimise tagajärjel. Pesitsusaegsed häiringud, nagu raie- ja istutustööd, puidu väljavedu, kuivenduskraavide rajamine ning teede ehitus ja hooldamine, mõjutavad merikotkaste pesitsusedukust. Eriti ohtlikud on varakevadised raietööd pesa lähedal, kuna lehtimata mets ei summuta hääli, ja 200-meetrine kaitsetsoon ei ole piisav, et häiringuid välistada. Samuti võivad kevadised raietööd kaitsetsoonist

³⁵ [Keskkonnaamet. Merikotka kaitse tegevuskava 2019-2023.](#)

³⁶ [Kotkklubi. Merikotkas.](#)

väljaspool põhjustada pesitsemise ebaõnnestumist. Lisaks häirivad merikotkaid teised mürarikkad tegevused, nagu tsiklivõistlused ja laskeharjutused.³⁵

Häiringute vältimiseks on merikotka kaitse tegevuskavaga määratud järgmised kaitsemeetmed³⁵:

MEEDE

SEOS KAVANDATAVA TEGEVUSEGA

Pesitsusperioodil piirangud: 15. veebruarist 31. juulini ei tohi pesast 500 meetri raadiuses teha mürarikkeid tegevusi (nt metsaraie, tsiklivõistlused, laskeharjutused).

DP ala piir jääb püsielupaiga välispiirist enam kui 465 m kaugusele. Pesast (KLO9122669) 950 m kaugusele.

Uute taristuobjektide piirangud: Elamuid ja teid ei tohi ehitada pesadele lähemale kui 500 meetrit, et vältida uut, püsivat häiringut.

DP ala piir jääb püsielupaiga välispiirist enam kui 750 m kaugusele. Pesast veel kaugemale.

Saateuuringud ja uute pesapaikade otsimine: Kaitseväge harjutusväljade lähiümbruses viiakse läbi saateuuringuid ning otsitakse uusi pesapaiku, et kaitsta kotkaid häiringute eest.

Ei ole asjakohane

Maaomanike teavitamine: Maaomanikele väljastatakse kaitsekohustuse teatiseid, et tagada teadlikkus ja järgida kehtestatud piiranguid.

Ei ole asjakohane

Kunda merikotka püsielupaik (KLO3001739) ja selle ümbruses olev elupaik (KLO9127695) jäävad kavandatava tegevuse alast 465 m kaugusele kagule.

Konkreetses pesapaigas on EELIS andmeil viimane kinnitatud vaatlus aastast 2024, mil leiti üks paar.

Arvestades planeeringuala kaugust merikotka elupaigast, võib järeldada, et **kavandatav tegevus ei põhjusta otsest mõju merikotkale**. Kaudne mõju võib ilmnedagi läbi merekeskkonnale avalduva mõju. Võib võtta eelduseks, et kui

merekeskkonnale olulist mõju välditakse, puudub ka merikotkale mõõdetav kaudne mõju.

7.5.2 Kodukakk

Kodukakk (*Strix aluco*, Joonis 14) on Eestis aastaringselt elav varese suurune kakuline, kellel on iseloomulik suur ümmargune pea. Kodukaku sulestik võib olla roostepruun ja tuhkhall, harva esineb ka tumepruune isendeid. Kodukakk on arvukam mandri-Eesti lääneosas ja saartel, samas kui idapoolsetes piirkondades on tema levik hajutatum ja mosaiiksem. Ta on väga pesapaigatruu, asustades samasid alasid aastakümneid. Näiteks on parke, kus kodukakud on elanud üle 30 aasta järjest.³⁷

Kodukaku pesitsus algab märtsi lõpus või aprilli alguses. Kurnas on tavaliselt 2–5 valget ja ümarat muna, mida emaslind haub kuni 28 päeva ning pojad lahkuvad pesast umbes nelja nädala vanuselt. Seejärel püsib pesakond ümbruskonnas koos kuni augustini.³⁷

Joonis 14 Kodukakk, foto: Wikipedia.

Kunda sadama DP alast vahetult lõuna ja kagu suunas asub kodukaku elupaik. See on EELIS andmebaasis registreeritud 2021. a (KLO9128564), mil tuvastati ühe paari elupaik koos kolme pojaga.

Kodukaku elupaigaks on kultuurmaastik: pargid, kalmistud, põldudevahelised metsatukad ja talupargid. Liik ei pelga häirimist ja püsivat inimtegevust ning pesitseb järjekindlalt ka kesklinnade jm tiheasustusalade sobivates puistutes.³⁸ Kunda sadamast lõunas asuv elupaik asub linnaäärses metsatukas. Metsaportaalis³⁹ ei ole aga neid

³⁷ [Eesti Ornitoloogia Ühing. Kodukakk.](#)

³⁸ Linnuatlas. 2018. Eesti Ornitoloogiaühing

³⁹ [Metsaportaal](#)

metsaeraldisi kirjeldatud, mistõttu puudub täpne ülevaade sealsetest metsadest. Kodukakud asustavad tõenäoliselt märksa laiemat ala lähipiirkonnas, kui seda on EELIS-es registreeritud konkreetne elupaik. Elupaiku leidub lisaks veel Kunda linnast lääne- ja idapool. Sadamast 5 km raadiuses on registreeritud kuus erinevat elupaika. eElurikkuse⁴⁰ ja Loodusvaatluste⁴¹ andmebaasides on sadama lähipiirkonnas vaatlusi pesitsusajal registreeritud Sadama tee kui ka Lontova tee äärsete elamute piirkonnas. Tõenäoliselt asub pesitsuspaikasid nii elamute juures kui ka loodusmaastikus olevates vanemates lehtpuudes. Pesapaigad asuvad aastati erinevates piirkondades. Piirkonnas on säilinud sobilikud pesitsuskohad laial alal, ulatudes EELIS-es registreeritud elupaigast tõenäoliselt ka Lontova teest lõunapool asuvatesse metsadesse.

Kodukakku ohustavad eelkõige õõnsate puude eemaldamine parkidest jt pesitsuspuistutest, pesaõõnsuste kokkukasvamine, lindude hukkumine elektriliinides ja kokkupõrked autodega maanteel. Pesitsusajal hukkub kurnasid ja pesakondi ning samuti vanalinde oma arvukust mitmekordistanud metsnugise rüüste tagajärjel.³⁸

DP ala ulatub paari ruutmeetri ulatuses EELIS-es piiritletud kodukaku elupaika. EELIS-es registreeritakse elupaigad üldiselt sedasi, et elupaiga kese või ka teadaolev pesa on ka pindobjekti keskosas. Tõenäoliselt sellel kodukaku elupaigaga kattuv detailplaneeringuala osal kodukaku pesapuud ei asu. Mõju ennetava meetmena tuleb **sellel alal säilitada puud**. Puude raadamine on võimalik, kui kakk on elupaiga hüljanud. Muid töid kavandatava tegevuse käigus kodukaku elupaigas ei tehta, mistõttu mõju EELIS-es registreeritud elupaigale puudub.

Kodukaku toitumisalad asuvad üldiselt elupaigaks olevates metsades, parkides ja ümbruskonna kultuurmaastikus. Toitub ta peamiselt pisinäriolistest, väiksematest lindudest, harva hakisuurustest lindudest. Kunda sadam DP raames on olulist maastiku muutust ette näha vaid DP positsioonil 12 (Joonis 15), kus praegune looduslik maakate asendatakse hoonestusega ja kõvakattega teedega. Pole teada, kas antud kooslus omab olulist rolli toitumisalana kodukakule. Vaadates piirkonna sobilike elupaikade ja tõenäoliste toitumisalade mastaape, ei oma antud DP ala hoonestamine olulist mõju kodukaku toitumisalale.

Kodukakk on Eestis sageli inimkaasleja liik, kes pesitseb tihti aedades, linnaparkides, sh suure liikluskoormusega alade lähiümbruses (nt Tallinnas Kadrioru park, Tartu kesklinn jms), kus levib inimtekkelist müra. Elupaiga valiku tõttu võib järeldada, et liik on mürahäiringute suhtes suhteliselt tolerantne. Kunda sadama laienemisega võib

⁴⁰ [eElurikkuse andmebaas](#)

⁴¹ [Loodusvaatluste andmebaas](#)

kaasneda mürahäiringuid ehitustööde ajal. Müra häiriv mõju esineb lindudele üldiselt kõige enam nende pesitsusperioodil. Kodukaku munemine toimub tavaliselt märtsi lõpus–aprilli alguses, lennuvõimestumine mai lõpus, juuni alguses ning vanalinnud toidavad poegi sageli veel juunis/juulis. Ettevaatuspõhimõttest lähtuvalt **kaku elupaiga välispiirist 100 m ulatuses raadamistöid mitte teha pesitsusperioodil 01.03–15.07, samal perioodil ja eelkirjeldatud ala sees vältida ehitustööde alustamist** (kui ehitustööd on alanud varem, siis nende jätkamine pesitsusperioodi sees on lubatud).

Joonis 15. Maa- ja Ruumiameti 2024.a kaldaerofoto. Punasega on toodud ala, kus loodusmaastik asendub tehismaastikuga DP käigus. Sinisega on toodud kodukaku elupaik.

7.5.3 Nahkhiirelised

Veelendlast kohtab sageli mitmesuguste veekogude kohal ja nende läheduses asuvates puistutes, suuri lagedaid alasid tavaliselt väldib. Harilikult eelistab varjulisi, tasase vooluga või seisuveekogusid. Saaki püüab enamasti madalal veepinna kohal lennates ning selle pinnalt putukaid noppides. Tihti võib toitumas kohata ka metsa-, hekkide või alleede servades. Lennates piki servaalasid, hoidub neist tavaliselt mõne meetri kaugusele. Tugevalt valgustatud aladest hoiab tavaliselt eemale.

Veelendlane on aktiivne vaid soojal poolaastal. Talv elatakse üle talveunes, mis algab Eestis septembris-oktoobris ja kestab aprilli-maini. Osa loomi võib talvituspaikadesse koguneda juba augustis. Talvituspaikadena kasutatakse mitmesuguseid maa-aluseid ruume, millest olulisemadena on Eestis teada mahajäetud kaevanduskäigud ja maa-alused kaitserajatised; võivad talvituda ka suurtes mõisakeldrites, kuid väikestes maakeldrites kohtab neid harva.⁴²

Pargi-nahkhiir elutseb sageli Eestis parkides, kuid sellega tema elualad ei piirdu. Sageli võib teda kohata ka leht-, sega- ja okasmetsades, kus toitub peamiselt raiesmikel ning metsaservades. Hea manööverdamisvõime tõttu on ta võimeline lendama ka puistu sees. Eelistatud toitumisalad on ka veekogude kaldakooslused. Võib elutseda ka linnades, kui seal on sobivaid elualasid,

Joonis 16 Veelendlane (*Myotis daubentonii*), Rauno Kalda foto

Joonis 17 Pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*), Viesturs Vintulis foto

⁴² [Veelendlane – Elfond](#)

näiteks suuremaid parke või veekogusid. Avamaastikus kasutab sageli vanu alleesid.

Öise aktiivsusega loom, kes liigub päevaks varjepaikadesse, milleks kasutab sageli hooneid, kuid loomi võib leida ka puuõõntest ja lahtise koore alt. Sageli kasutab nahkhiirte varjekaste, Eestis on rände ajal leitud ka linnupesakastidest. Ühte varjepaika võib koguneda 20–200 isendist koosnev poegimiskoloonia; isasloomad veedavad suve üksikult. Varjepaiku võidakse jagada kääbus-nahkhiire, suurvidevlase, tõmmu- ja tiigilendlasega.⁴³

Pargi-nahkhiir on pikamaarändur, kelle talvitusasad paiknevad Kesk- ja Lääne-Euroopas. Ränded võivad küündida üle 1900 km, kaugeim Eestis rõngastatud isendi taasleid pärineb 1530 km kauguselt Rotterdamist. Eestis võib liiki kohata maist septembri-oktoobrini, vahel ka hiljem. Sügisene ränne algab suve teisel poolel, Kabli linnujaamas tehtud rändevaatluste põhjal jääb 90% iga-aastastest registreeringutest 29. juuli ja 5. septembri vahele.

Kääbus-nahkhiir on elupaiga poolest väga paindlik liik. Võimaluse korral eelistab puude- ja veekogurohkeid alasid. Tavaliselt lendab piki lineaarseid objekte (hekid, metsaservad jm), ent võib ületada ka avatud alasid. Eestis on kääbus-nahkhiirt leitud peamiselt veekogude läheduses paiknevate metsade ümbrusest ja parkidest, sobiva elupaiga leidumisel võib teda siiski kohata ka linnades.

Joonis 18 Kääbus-nahkhiir (Pipistrellus pipistrellus)

Öise aktiivsusega loom, kes veedab päeva varjepaikades. Nendena kasutab mitmesuguseid hoonetes leiduvaid tühimikke ja nahkhiirte varjekaste. Ühte varjepaika võib asustada 50–250 isendist koosnev poegimiskoloonia. Isasloomad veedavad suve üksikult. Varjepaiku võidakse jagada põhja-nahkhiire, pargi-nahkhiire, tiigi-, tõmmu- ja habelendlasega.

Kääbus-nahkhiir on rändliik, kelle talvitusasad asuvad ilmselt Kesk- ja Lääne-Euroopas. Eestis ja lähialadel rõngastatud kääbus-nahkhiirte taasleide ei ole teada. Mugal

⁴³ [Pargi-nahkhiir – Elfond](#)

Euroopas kogutud andmed näitavad, et suurem osa isendeid ei rända kaugemale kui 10–20 km, kuid teada on ka üle 1 000 km pikkusi rändeid. Eestis võib kääbus-nahkhiirt kohata maist septembrini. Kabli linnujaamas tehtud nahkhiirte rändevaatluste põhjal jääb 90% registreeringutest 20. juuli ja 30. augusti vahele. Igal aastal registreeritavate kääbus-nahkhiirte väikse arvu tõttu võivad rände ajalised piirid olla siiski erinevad. Lähim teadaolev talvituskoht asub Leedus Klaipedas, kus seda liiki on registreeritud ühel korral.

Põhja-nahkhiir asustab Eestis eriilmelisi elupaiksid. Ta on tavaline nii asulates kui ka neist väljas. Toitumisalad paiknevad tihti mitmesugustes puistutes: parkides ja metsades, kus kasutab lendamiseks lagendikke ja puistu servi. Sageli näeb lendamas hoovides ning veekogude ümbruses ja kohal. Peale poolavatud lennupaikade (nt puistu servad) kohtab teda ka avatud biotoopides, nt rohumaade või põldude kohal. Eestis on põhja-nahkhiirt registreeritud ka mere kohal, kusjuures kaugeim registreering on teada 13,6 km kaugusel lähimast saarest või maismaast. Sageli toitub ka tänavavalgustite lähedal, püüdes sinna kogunenud putukaid.

Joonis 19 Põhja-nahkhiir (*Eptesicus nilssonii*)

Öise aktiivsusega loom, kes veedab päeva varjupaikades (erandiks levila on põhjapoolsed piirkonnad, öö on väga lühike või esineb polaarpäev). Varjepaigad on tihti hoonete katusekonstruktsioonide vahel, voodrilaudade taga ja muudes hoonetes leiduvates õõnsustes. Loomad võivad asustada ka puuõõsi; üksikuid isendeid on leitud lahtise puukoore alt ja puuriitadest. Ühte varjepaika võib korraga asustada kuni 50 täiskasvanud emasloomast koosnev poegimiskoloonia. Isasloomad elavad suvel üksikult. Varjepaiku võidakse jagada habelendlase, kääbus-nahkhiire ja hilis-nahkhiirega. Toitumisaladel võivad käituda territoriaalselt ning ajada eemale ka samasse kolooniasse kuuluvaid loomi.

Põhja-nahkhiir on aktiivne vaid soojal poolaastal. Talv elatakse üle talveunes, mis algab Eestis oktoobris ja kestab aprilli-maini. Soojadel kevadetel võib esimesi loomi lendamas kohata juba märtsi lõpus. Talvituspaikadena kasutavad mitmesuguseid maa-aluseid ruume, millest olulisematena on Eestis teada maha jäetud kaevanduskäigud, maa-alused kaitserajatised ja keldrid. Põhja-nahkhiir talub teistest Eesti liikidest madalamat

temperatuuri, mistõttu teda võib sageli kohata talvitumas väikestes maakeldrites. Soojadel talvedel talvitub suur osa isendeid ilmselt ka mitmesugustes maapealsetes varjupaikades.

Põhja-nahkhiirt peetakse paikseks liigiks. Suurem osa märgistatud loomade taasleide Euroopas pärineb mõnekümne kilomeetri kauguselt rõngastuspaigast, vaid üksikuid isendeid on leitud kuni 450 km kauguselt märgistamiskohast.⁴⁴

Käesoleva KSH raames teostas nahkhiirte ekspert detailplaneeringu positsioonide 13 ja 14 paikvaatluse ning koostas selle põhjal ekspertarvamuse⁴⁵ (Lisa 5).

Ekspert hinnangu järeldused on järgmised:

- DP positsioonid 13 ja 14 (Uus-Sadama tee 16 ja 18) ei moodusta nahkhiirtele olulist elupaika ega toitumisala. Tõenäoline, et piirkonna olulisemad toitumisalad ja varjupaigad paiknevad Kunda jõel ja selle lähiala metsades.
- Alal kasvab tihe ja noor lepaenamusega puistu, kus puuduvad valdavalt vanad õõnsustega puud ja avatud lennukoridorid; seetõttu on ala sobivus nahkhiirtele madal.
- Uuringualal võib nahkhiirte kasutus olla juhuslik, kuid olulist mõju nahkhiirte elupaikadele planeeringualal ei tuvastatud.

Kavandataval tegevusel puudub mõju nahkhiireliste.

7.6 Kaitstavad alad

7.6.1 Rand

Vastavalt [veeseaduse](#) § 118 ulatub planeeringualale 20 m laiune veekaitsevöönd, mille eesmärk on vältida veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheidet. Veeseaduse § 118 lg 5 järgi puudub veekaitsevöönd õiguslikul alusel rajatud sadamaalal, kalda- või rannakindlustuse alal. Looduskaitseaduse § 38 lg 1 p 3 kohaselt ulatub planeeringualale ehituskeeluvöönd laiusega 50 m. Ehituskeeluvöönd on moodustatud veekogude äärsete alade looduslikuna säilitamiseks ja inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramiseks. Ranna ja kalda kaitse-eesmärkideks on⁴⁶:

- kaitsta veekogusid inimtegevuse kahjuliku mõju eest ehituskeeluvööndi ulatuses vajaliku taimkatte puhvri abil,

⁴⁴ [Põhja-nahkhiir – Elfond](#)

⁴⁵ Kalda, R., Pello, A. (2026) Kunda sadama DP nahkhiirte ekspert hinnang. OÜ Elustik.

⁴⁶ [Käsiraamat kohaliku omavalitsuse keskkonnaspetsialistile](#)

- säilitada ranna ja kalda äärne liigirikkus ning ranna ja kalda stabiilsus,
- tagada kõigile avalikuks kasutamiseks määratud veekogude ääres viibimise ja veekogude kasutamise võimalus.

Looduskaitseseaduse § 38 lg 5 kohaselt ei laiene veekogu ehituskeeld kehtestatud detailplaneeringuga ja kehtestatud üldplaneeringuga muuhulgas sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele.

Lisaks ulatub looduskaitseseaduse § 37 kohaselt planeeringualale ranna ja kalda piiranguvöönd, mille laiuseks on 200 m ning mis seab piirangud reoveesette laotamisele, jäätmete käitlemisele, maavarade kaevandamisele, metsamajandamisele, mootorsõidukitega sõitmisele, tiheasustusalade moodustamisele.

Kunda sadama laiendamisega mõjutatakse praegu säilinud looduslike kooslusi DP ala lääne servas (DP positsioon 13) ja ida servas (DP positsioon 12). Ülejäänud sadama ala puhul on juba praegu tegemist tehis maa-aladega. DP positsioon 14 on planeeritud jätta avalikuks haljasalaks lähtuvalt kehtivast üldplaneeringust. Koostatavas üldplaneeringus⁴⁷ on DP-ga laiendatav sadamaala tootmise maa-ala kui ka Kunda sadama arenguala.

Praegune sadama territooriumi pindala (va sadama kai) on ca 26 ha. DP elluviimisel suureneb tehisalade osakaal ca 39 ha-ni. Kunda lahe ääres asuvad tehisalad põhimõtteliselt terves ulatuses sadama territooriumil. Mujal tehisalad praktiliselt puuduvad. Esimesed tehisalad ida pool asuvad Letipea külas ning sealgi on tegemist vana piirivalve torniga või üksikmajapidamistega, mis moodustavad ümbruskonna looduslikest rannaaladest marginaalse osa. Lääne pool on esimesed tehisalad rannas Toolse külas ning ka seal on tegemist üksikmajapidamistega marginaalsel alal. Sadama laienemisega lisanduv tehisala ei oma regionaalses mõttes olulist mõju piirkonna ranna kaitse eesmärkidele, sest lisanduv tehisala jääb väikesemõõdulisena olemasoleva sadamataristu koosseisu ning Kunda lahe rannaalal tehisalade osakaal suures pildis ei muutu. Samuti ei killusta lisanduv tehisala olemasolevaid looduslike rannaalasid.

Kavandataval tegevusel puudub oluline mõju ranna kaitse eesmärkidele.

7.6.2 Kunda jõe hoiuala

Hoiuala kattub kavandatava tegevuse lähialas Sirtsu loodusalaga. Natura eelhindamisel (vt KSH programm, lisa 1) ja Kunda jõe mõju prognoosimisel (peatükk „7.1.1 Kunda jõgi”) jõuti järeldusele, et mõju Kunda jõe puudub. Kuna Kunda jõe hoiuala kaitse-

⁴⁷ [Viru-Nigula valla üldplaneering](#)

eesmärgid on elupaigatüübi jõed ja ojad (3260) ning erinevate liikide vee-elupaikade kaitse, siis ei avalda kavandatav tegevus mõju ka neile. Seetõttu **ei ole põhjust eeldada mõju ka Kunda jõe hoiualale.**

7.6.3 Toolse looduskaitseala

Toolse looduskaitseala kattub Toolse loodusala. Natura eelhindamisel (vt KSH programm, lisa 1) jõuti järeldusele, et kavandataval tegevusel puudub mõju Toolse loodusala maismaa elupaigatüüpidele. Sellest tulenevalt **puudub mõju ka Toolse looduskaitseala koosseisus kaitstavatele maismaa elupaigatüüpidele.**

Toolse looduskaitsealal mere elupaigatüüpe ei kaitsta.

Looduskaitsealal kaitstavate linnuliikide seisundit võib mõjutada Toolse loodusala kaitstavate mere elupaigatüüpide seisund. Natura hindamisel selgus, et nendele elupaigatüüpidele puudub mõju. **Sellest lähtuvalt puudub mõju Toolse looduskaitsealal kaitstavatele linnuliikidele.**

7.6.4 Letipea maastikukaitseala

Letipea looduskaitseala kattub osaliselt Letipea loodusala. Natura eelhindamisel (vt KSH programm, lisa 1) jõuti järeldusele, et kavandataval tegevusel puudub mõju Letipea loodusala maismaa elupaigatüüpidele.

Looduskaitsealal kaitstavate linnuliikide seisundit võib mõjutada Letipea loodusala kaitstavate mere elupaigatüüpide seisund. Natura hindamisel selgus, et nendele elupaigatüüpidele puudub mõju. Sellest lähtuvalt puudub vajadus eraldiseisvalt hinnata mõju Letipea looduskaitsealal kaitstavatele linnuliikidele.

Sellest lähtuvalt puudub mõju Letipea looduskaitsealal kaitstavatele linnuliikidele.

7.7 Mõju inimeste tervisele, varale ja heaolule

Mõju inimese tervisele, varale ja heaolule võib KSH kontekstis avalduda läbi norme ületava mürataseme, õhusaaste, vibratsiooni ja muu sarnase muutuse looduskeskkonnas.

Sadam jääb Kunda linnast rohkem kui kilomeetri kaugusele. Pole põhjust eeldada looduskeskkonna muutustest põhjustatud mõju avaldumist sellise maa taha.

Sadama tee ja Lontova tee äärde jäävad mitmed elamud. Lähimad hooned jäävad kavandatava tegevuse alast 250 m kaugusele.

DP etapis pole teada sadama alal ladustatava kauba mahtu (sh puistelast, vedellast) ega ka tehnikat, mis sadamaalal tööle hakkab. Seetõttu ei ole võimalik hinnata DP elluviimisega kaasneva õhusaaste ja müra levikut. Seda tuleb teha projekteerimise etapis.

Kavandataval tegevusel puudub oluline mõju inimese varale selles mõttes, et sadam ei riku olemasolevat vara (ei põhjusta veetaseme langemist kaevudes, ei põhjusta majade konstruktsioone kahjustavat vibratsiooni jne). Kinnisvara hinna väärtuse muutus sõltuvalt ümbritsevate alade kasutuse muutusest ei ole KSH käsitusallas.

Inimese tervise ja heaolu kaitseks tuleb projekteerimise etapis arvestada järgmisega:

- **Teostada projekteerimise etapis müra leviku arvutus maksimaalsete võimalike sadama käitamismahtude (sh autoliikluse) alusel. Vajaduse korral kavandada leevendusmeetmed põhimõttel, et isoleeritakse müraallikas, mitte inimene (nt eelistada müratõkke paigaldamist müraallika juurde).**
- **Valgustus lahendada nii, et see põhjustaks võimalikult vähe valgusreostust (st valgustaks üksnes alasid ja objekte, mida soovitakse valgustada).**
- **Õhuheitmete leviku ja mõju prognoos tuleb teostada juhul, kui sadamasse plaanitakse täiendavat puistanguala või vedellasti ladu.**

7.8 Kultuuriväärtused

Planeeringu elluviimisel tuleb tagada muinsuskaitsealuse Kunda tuletorni säilimine.

Kunda sadamast vahetult idas asub kaks laevajäänust, mida pole seni uuritud. Planeeringu lähteseisukohtade järgi tuleb selgitada mere täitmise ja süvendamisega kaasnevat mõju mere põhjasetetele laevavrakkide asukohas ja seeläbi ka kavandatava tegevuse mõju laevavrakkidele, dokumenteerida allveearheoloogilise uuringuga vrakid ning juhul kui need on puidust, teha dendrokronoloogiline uuring. Juhul kui kavandatava tegevusega kaasneb oluline mõju (laevade mattumine) vrakkidele ning neid ei ole võimalik säilitada, tuleb anda hinnang kas sadama rajamine kaalub üles vrakkide säilitamise nende algses asukohas või on võimalik need teisaldada need lähimale Eesti merealaplaneeringus määratud veealuse kultuuripärandi säilitusalale.

Projekteerimise etapis, kui on selge sadama konkreetne lahendus ja viiakse läbi vee liikumise ja heljumi leviku modelleerimine, tuleb:

- **Dokumenteerida allveearheoloogilise uuringuga sadamast idas asuvat kaks vrakki ning juhul kui need on puidust, teha dendrokronoloogiline uuring.**
- **Juhul vee liikumise ja heljumi leviku mudel näitav kavandatava tegevusega kaasnevat olulist mõju vrakkidele ning neid ei ole võimalik säilitada, tuleb anda hinnang kas sadama rajamine kaalub üles vrakkide säilitamise nende algses asukohas või on võimalik need teisaldada need lähimale Eesti merealaplaneeringus määratud veealuse kultuuripärandi säilitusalale.**

7.9 Jäätmed

DP etapis pole teada, et kavandatava tegevusega kaasneks muud olulist jäätmeteket peale sadama akvatooriumi süvendusmaterjali.

Akvatooriumi süvendusmaterjal kaadatakse süvendamise ajal kasutada olevatele kaadamisaladele ja selleks taotletakse keskkonnaluba vastavalt konkreetsetes etapis kavandatavale süvendusmahule.

7.10 Kliima

DP etapis ei ole võimalik prognoosida tegevusmahu kasvamise konkreetset suurust, mistõttu ei ole võimalik anda hinnangut ka tegevusega kaasneva täiendava CO₂ekv kasvule.

Vastavalt kliimamuutustega kohanemise arengukavale⁴⁸ on järgmiste aastakümnete jooksul ette näha järgmisi muutusi:

- Õhutemperatuur tõuseb sajandi lõpuks keskmiselt kuni +4,3 °C, enim talvel ja kevadel; sagenevad kuumalained, väheneb lume- ja jääkate ning muutuvad ökosüsteemid ja terviseriskid.
- Sademed suurenevad aastakeskmiselt kuni ~19%, eriti talvel ja kevadel; sageneb tugevate vihmade esinemine, mis kasvatab lokaalse üleujutuse ja toitainete ärakande riski.
- Põuad ja sademeterohked perioodid vahelduvad sagedamini; põuatingimuste esinemine on kasvanud eeskätt kevadel.
- Mereveetase tõuseb: Eesti rannikul prognoositakse sajandi lõpuks ~20–40 cm (RCP4.5) kuni ~40–60 cm (RCP8.5).

⁴⁸ [Kliimaministeerium \(2021\). Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030. Tallinn.](#)

- Tuulekiirus kasvab keskmiselt kuni ~18%.

7.11 Ülevaade planeeringu elluviimisega eeldatavalt kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju põhjustatava võimaliku kahjustuse reaalsest hüvitusmeetmetest

Mõju hindamisega ei tuvastatud sellist ebasoodsat keskkonnamõju põhjustavat võimaliku kahjustust, mis vajaks hüvitusmeetmeid [looduskaitseseaduse](#) § 70¹ või [energiamajanduse korralduse seaduse](#) § 32¹⁴ tähenduses.

8 ÜLEVAADE PLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE KORRALDAMISE, AVALIKKUSE KAASAMISE KOHTA

Avalikkuse kaasamise tegevused on toodud allolevas tabelis.

AEG	TEGEVUS	SELGITUSED
24.11.2025	detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise avalik arutelu	Toimumiskoht Kunda linn Mäe tn 11
26.09.2025	Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu avalik väljapanek	KOV kirjavahetus (ettepanekud ja vastused) nr 7-7/942
27.05.2025	Detailplaneeringu eskiislahenduse ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik arutelu	Toimumiskoht Vallavalitsuse saal
14.01.2025	Ettepanekute küsimine Kunda sadama edasiarenduse detailplaneeringu KSH programmi ja eskiislahenduse kohta	Kirjavahetus (ettepanekud ja vastused) nr 7-7/56 ja 7-7/57

9 ÜLEVAADE RASKUSTEST, MIS ILMNESID KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE ARUANDE KOOSTAMISEL

KSH koostamisel ei esinenud olulisi raskusi.

Oluline on teadvustada, et konkreetne KSH on tavapärasest üldisem kuna arendajal ei ole kavatsust koheselt DP lahendust realiseerima hakata. Selle realiseerimismaht selgub aja jooksul sõltuvalt sadama töömahu kasvu prognoosist.

10 PLANEERINGU ELLUVIIMISEGA KAASNEVA OLULISE KESKKONNAMÕJU LEEVENDAMISEKS JA SEIREKS KAVANDATUD MEETMETE NING MÕÕDETAVATE INDIKAATORITE KIRJELDUS

10.1 Leevendusmeetmed

1. Süvendustööd ja ressursitõhusus
 - a. Vältida süvendustöid tormiga (10 min keskmine tuulekiirus > 15 m/s) ning eelistada maismaa poolt puhuvaid tuuli.
 - b. Võimalusel kasutada pumpsüvendajat, mis vähendab heljumi teket ja levikut võrreldes kopsüvendamisega.
 - c. Kasutada süvendamisel eemaldatavaid kobedaid setteid (liiv, aleuriit) rannatäitena või sadama tagusalade täiteks, et hoida setted kohalikus süsteemis.
2. Vee liikumine, heljum ja veekvaliteet
 - a. Täpsustada edasistes projektietappides vee liikumise ja heljumi leviku modelleerimist, sh arvestada tööde ajastust ja loodusliku hägususe fooni.
 - b. Merevee kvaliteedi seire rekonstrueeritava sadama piirkonnas ja võrdlusalal. Mõõdetavateks parameetriteks on toitainete kontsentratsioonid, temperatuuri, hapniku, pH, klorofüll, vee hägususe ja soolsuse vertikaalsed profiilid. Mõõtmiste sagedus – kord kuus vahemikus aprill – oktoober.
3. Reostus ja setete kvaliteet
 - a. Projekteerimise etapis võtta kaks settenäidist: üks süvendatud alalt sadama akvatooriumis liiva ja mudasegu tsoonist (0,5–1 m sügavuselt settest) ning üks võrdlev referentsproov süvendamata alalt ca 50–100 m idasuunas (meresügavus ≥ 3 m, pindmine kopaproov). Määrata proovides naftaproduktide ja As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn, sisaldused.
4. Merepõhja elustik ja kalastik
 - a. Selgitada merepõhja elustiku ja elupaikade levik sadama puhveralal (1 km puhver projekteeritava ala ümber) ja võrdlusaladel (transektidel, mis kattuvad varasemate uuringute aladega). Elustiku ja elupaikade kaardistus uuringualal annab võimaluse hinnata projekti teostamisel tekkivad mõju Loodusdirektiivi lisa I elupaigatüüpidele, HELCOM HUB biotoopidele, MSRD elupaigatüüpidele ja Looduse Taastamise Määruse (LTM) elupaikadele. Mõju hinnatakse sadama ümber asuval uuringualal võrreldes foonialadega.

- b. Teostada kalastiku uuringud (sesoonsed püügid).
- 5. Veealune kultuuripärand
 - a. Projekteerimise etapis dokumenteerida allveearheoloogilise uuringuga sadamast idas asuvat kaks vrakki ning juhul kui need on puidust, teha dendrokronoloogiline uuring.
 - b. Juhul vee liikumise ja heljumi leviku mudel näitav kavandatava tegevusega kaasnevat olulist mõju vrakkidele ning neid ei ole võimalik säilitada, tuleb anda hinnang kas sadama rajamine kaalub üles vrakkide säilitamise nende algses asukohas või on võimalik need teisaldada need lähimale Eesti merealplaneeringus määratud veealuse kultuuripärandi säilitusalale.
- 6. Üleujutusohu
 - a. Selguse huvides üleujutusohu vältimiseks tuleb detailplaneeringus märkida, et laiendatav ala ei tohi jääda madalamale kui 2,14 m abs.
- 7. Müra ja valgus
 - a. Teostada projekteerimise etapis müra leviku arvutus maksimaalsete võimalike sadama käitamismahtude (sh autoliikluse) alusel. Vajaduse korral kavandada leevendusmeetmed põhimõttel, et isoleeritakse müraallikas, mitte inimene (nt eelistada müratõkke paigaldamist müraallika juurde).
 - b. Projekteerimise etapis tuleb valgustus lahendada nii, et see põhjustaks võimalikult vähe valgusreostust (st valgustaks üksnes alasid ja objekte, mida soovitakse valgustada).
- 8. Õhukvaliteet
 - a. Õhuheitmete leviku ja mõju prognoos tuleb teostada juhul, kui sadamasse plaanitakse täiendavat puistanguala või vedellasti ladu.
- 9. Kahkjaspunane sõrmkäpp
 - a. Enne igasuguseid ehitus- või ettevalmistavaid töid, mille käigus mõjutatakse olemasolevaid looduslikke kooslusi, tuleb EELIS-es registreeritud ja looduslikule alale jäävad kahkjaspunase sõrmkäpa kasvukohad ja nende lähipiirkonnad uuesti inventeerida.
 - b. Kahkjaspunase sõrmkäpa inventuuri käigus tuleb kaardistada kõik generatiivsed ja vegetatiivsed isendid ning märgistada leitud isendite koordinaadid sentimeetri täpsusega. Inventuuri tulemuste põhjal saab hinnata sõrmkäpa populatsiooni elujõulist ning vajadusel kavandada taimede ümberasustamist.

10. Kodukakk

- a. Säilitada kodukaku elupaigas kõik puud.
- b. Kodukaku elupaiga välispiirist 100 m ulatuses raadamistöid mitte teha pesitsusperioodil 01.03–15.07, samal perioodil ja eelkirjeldatud ala sees vältida ehitustööde alustamist (kui ehitustööd on alanud varem, siis nende jätkamine pesitsusperioodi sees on lubatud).

10.2 Seire

Sadamale väljastatud keskkonnalubadega ette nähtud seired on järgmised:

SEIRE SISU	SEIRESAGEDUS	LUBA
Heljumi seire Kunda lahes; eesmärk jälgida heljumi levikut ja vältida mõju supelrannale ning vajadusel piirata või peatada töid	vajadusel süvendustööde ajal	L.VV/328935
Heljumi pidevseire suuremahuliste hüdrotehniliste tööde ajal; eesmärk hinnata süvendustöödest tingitud heljumi levikut (vähendatud seire $\leq 35\,000\text{ m}^3$; väga väikeste tööde korral ei rakendu)	pidev tööde ajal (tingimuslik)	L.VV/328935
Elustiku seisundi ja taastumise hindamine hüdrotehniliste tööde mõjualas	Tööde ajal ja 3 aastat pärast tööde lõppu	L.VV/328935
Mõju hindamine kalastikule ja kudemistingimustele	Tööde ajal ja 3 aastat pärast tööde lõppu	L.VV/328935
Rannaprotsesside ja kaldajoone muutuste hindamine pärast hüdrotehnilisi töid	3 aastat pärast tööde lõppu	L.VV/328935
Sadamevee seire (BHT ₇ , heljum, naftasaadused); eesmärk kontrollida pinnasesse juhitava sadamevee vastavust piirväärtustele	1 kord aastas	L.VV/324984

SEIRE SISU	SEIRESAGEDUS	LUBA
Merre juhitava sademevee seire (BHT ₇ , heljum, naftasaadused); eesmärk vältida Kunda lahe reostamist	1 kord poolaastas või 1 kord kvartalis (sõltuvalt väljalaskmest)	L.VV/324984

Planeeringu realiseerimise eelselt täiendavat seiret rakendada pole põhjust. Projekteerimise etapis tuleb läbi viia uuringud (vt pt 10.1 „Leevendusmeetmed”), mille üheks väljundiks võib olla täiendav seirekava.

11 KOKKUVÕTE

Detailplaneeringu eesmärk on Kunda sadama edasiarendamine ja laiendamine, et võimaldada suuremate laevade teenindamist ning sadamateenuste mahu ja funktsioonide kasvu. Planeering hõlmab sadama maismaa- ja veeala laiendamist, sh akvatooriumi süvendamist, muulide ja kaide rajamist, täitealasid ning sadamataristu ja -hoonete arendamist. Planeeringu elluviimine on kavandatud etapiviisiliselt ning täpsed mahud ja lahendused selguvad edasistes projekteerimisetappides.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus hinnati planeeringu elluviimisega kaasnevat mõjusid:

- pinnaveele (rannikuvesi, Kunda jõgi, süvendamine ja heljumi levik),
- põhjaveele
- mere- ja maismaaelustikule (sh Natura 2000 alad ja kaitstavad liigid),
- mürale, valguse levikule, õhukvaliteedile
- kultuuripärandile (sh veealune kultuuripärand),
- inimese tervisele, varale ja heaolule.

Planeering on põhimõtteliselt elluviidav ilma olulise ebasoodsa keskkonnamõjuta.

- Mõju Natura 2000 aladele ei tuvastatud, sh Letipea ja Toolse loodusaladele, ning Natura asjakohane hindamine kinnitab, et ala terviklikkus ei kahjustu.
- Mõju rannaprotsessidele ja setete liikumisele on väike ja lokaalne.
- Kunda jõele ja põhjaveele oluline mõju puudub, kuna planeering ei näe ette veevõttu ega heitvee juhtimist jõkke.
- Kaitstavate liikide (merikotkas, kodukakk, nahkhiired) elupaikadele on oluline mõju välditav, kui järgitakse leevendusmeetmeid.
- Müra, valguse ja õhukvaliteedi mõjud sõltuvad sadama tegelikust kasutusmahust ning vajavad täpsustamist projekteerimisetapis.

Kuigi KSH ei tuvastanud planeeringuetapis vajadust kohesteks leevendusmeetmeteks, on oluliste mõjude vältimiseks ette nähtud järgmised üldised põhimõtted:

- süvendustööde ajastamine ja teostamine viisil, mis minimeerib heljumi tekke ja leviku (sobivad töövõtted, ilmastikutingimuste arvestamine);
- täiendavad uuringud ja modelleerimine projekteerimisetapis (heljum, veeliikumine, elustik) võimaldavad paremini planeerida leevendusmeetmeid;
- müra-, ja õhukvaliteedi arvutused, vajadusel müra, õhukvaliteedi ja valguse leevendusmeetmete kavandamine;
- kaitstavate liikide puhul ajastuspiirangud ja elupaikade säilitamine (nt pesitusperioodid, puistu säilitamine);

- üleujutusohu vähendamiseks tagada, et laiendatav ala rajatakse olemasolevaga samale kõrgustasemele;
- veealuse kultuuripärandi puhul allveearheoloogilised uuringud enne tööde alustamist.